

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

10197 *Llei 35/2015, de 22 de setembre, de reforma del sistema per a la valoració dels danys i perjudicis causats a les persones en accidents de circulació.*

FELIPE VI

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.

Sapiguen: Que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono:

PREÀMBUL

I

Ja han transcorregut més de vint anys des de l'entrada en vigor, el 1995, del sistema de valoració de danys i perjudicis causats a les persones en accidents de circulació, al qual ens referirem d'ara endavant amb el nom de «barem», que figura actualment com a annex en el text refós de la Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2004, de 29 d'octubre. Durant aquest temps, el conjunt de reformes que s'han emprès en l'àmbit comunitari en relació amb l'assegurança de l'automòbil, totes elles tendents a incrementar la protecció a les víctimes mitjançant la garantia d'una indemnització suficient, justifiquen la conveniència de revisar el sistema amb la finalitat d'introduir-hi les modificacions necessàries.

A Espanya, una vegada transposades les directives comunitàries successives que pretenen harmonitzar la responsabilitat civil derivada dels accidents de trànsit i que estableixen els límits quantitius que ha de cobrir l'assegurança obligatòria, ens seguim trobant amb una enorme disparitat en les quanties indemnitzatòries en comparar-les amb altres països membres de la Unió Europea, i és evident que el nostre país se situa darrere dels països europeus més avançats en aquesta matèria.

Així que no hi ha cap dubte que cal reformar el barem vigent perquè compleixi la seva funció d'una manera efectiva, i cercar un rescabament just dels perjudicis soferts per les víctimes i les seves famílies com a conseqüència d'un sinistre de trànsit. El principi de reparació íntegra dels danys i perjudicis causats no és efectiu en tota la seva dimensió, la qual cosa provoca situacions injustes i a vegades dramàtiques, amb una pèrdua afegida de qualitat de vida, quan a més ja s'ha patit un dany físic, psíquic i moral, i que imposa el deure al legislador de trobar les formes idònies que garanteixin el compliment d'un principi tan important.

Convé ressaltar que dels riscos generats per l'activitat humana, l'específic de la conducció apareix com un dels més pròxims, dels més habituals, amb el qual tots coexistim, ja sigui generant-lo o patint-ne les conseqüències en forma de danys. Per la seva freqüència, es tracta d'un risc que té un impacte enorme en la realitat social i econòmica d'un país.

D'aquí la transcendència d'una interpretació uniforme de les regles del sistema que doti de certesa el perjudicat i les entitats asseguradores respecte de la viabilitat de les seves pretensions respectives, que garanteixi una resposta igualitària davant situacions idèntiques i que contribueixi decisivament a una solució extrajudicial ràpida dels conflictes i, en suma, a l'equilibri de recursos i a la dinamització de l'activitat econòmica.

Amb aquesta finalitat, els ministeris d'Economia i Hisenda i de Justícia, conjuntament amb representants dels sectors afectats, van decidir abordar la necessitat d'una anàlisi sistemàtica sobre la reforma del sistema legal valoratiu. D'aquesta primera aproximació va sorgir la conveniència de constituir una comissió de treball, integrada per un nombre reduït d'experts en la matèria i representants dels sectors afectats, creada mitjançant una ordre

comunicada dels ministeris d'Economia i Hisenda (en l'actualitat d'Economia i Competitivitat) i de Justícia de 12 de juliol de 2011.

Una vegada vençut, el 31 de juliol de 2013, el mandat de la Comissió d'Experts, la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions va estimar necessari constituir un grup de treball amb les persones que van formar part de la Comissió esmentada per ultimar les tasques de revisió. El grup de treball va continuar les tasques de redacció d'una proposta de text articulat complet, acompanyat de les taules en què es contenen les indemnitzacions que correspondria abonar en els casos de mort, de lesions permanents (anomenades seqüeles) i de lesions temporals derivades d'accidents de circulació, que ha estat objecte d'un consens ampli.

El nou barem s'inspira en el principi bàsic de la indemnització del dany corporal i el respecta; la seva finalitat és aconseguir la indemnitat total dels danys i perjudicis patits per situar la víctima en una posició al més semblant possible a la que tindria si no s'hagués produït l'accident. Per a això, també s'hi identifiquen nous perjudicats i nous conceptes indemnitzatoris que el barem vigent no recull. Se sistematitzen i doten de substantivitat pròpia les indemnitzacions per dany patrimonial (dany emergent i lucre cessant) que el barem actual preveu d'una manera significativament simplista i insuficient. I es posa al dia, mitjançant un augment, el conjunt d'indemnitzacions, en què destaquen en particular les que corresponen als casos de mort –i, en especial, la dels fills de víctimes mortes– i de grans lesionats.

La reforma suposa, finalment, una millora manifesta del sistema vigent, tant des de la perspectiva de la seva consistència jurídica i de la seva estructura com, en general, de les quanties indemnitzatòries que incorpora; suposa també un progrés apreciable en el tractament indemnitzatori dels perjudicats pels accidents de trànsit i, en els termes en què es formula, millora substancialment el sistema legal vigent, de manera que el pot substituir d'una manera més justa i exacta.

Per la seva banda, el Congrés dels Diputats, el 2 de desembre de 2014 i mitjançant una proposició no de llei, va instar el Govern a presentar en el proper període de sessions un projecte de llei de reforma del sistema de valoració per a les indemnitzacions dels danys i perjudicis causats a les víctimes en accidents de circulació.

II

S'ha optat per reformar el text refós de la Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2004, de 29 d'octubre, amb la introducció del nou sistema, de manera que s'evita haver de desplegar-lo en una llei diferent, la qual cosa conduiria a una clara dispersió normativa de la matèria.

Raons de tècnica legislativa aconsellen integrar en l'articulat de la Llei les disposicions de caràcter normatiu que estableixen les noves regles d'aplicació del barem, que s'allunyen per complet del contingut clàssic d'un annex. Al seu torn, l'annex és el que inclou les noves taules que quantifiquen i modulen tots els nous conceptes indemnitzables.

La Llei consta de preàmbul, un article únic amb nou apartats, tres disposicions addicionals, una disposició transitòria, una disposició derogatòria i cinc disposicions finals.

La novetat principal és la introducció d'un nou títol IV en el text refós, que consta de 112 articles, agrupats en dos capítols. El primer es refereix a disposicions generals i definicions, i el segon inclou les regles per valorar el dany corporal i, en les seves tres seccions, s'ocupa, respectivament, de les indemnitzacions per causa de mort, per seqüeles i per lesions temporals, que es plasmen, respectivament, a les taules 1, 2 i 3.

En cadascun d'aquests supòsits es distingeix entre el «perjudici personal bàsic» (taules 1.A, 2.A i 3.A), els «perjudicis particulars» (taules 1.B, 2.B i 3.B) i l'anomenat «perjudici patrimonial» (taules 1.C, 2.C i 3.C), que al seu torn distingeix entre dany emergent i lucre cessant. Les taules esmentades a vegades se subdivideixen en altres taules, per exemple, la 1.C.1, relativa a les indemnitzacions del cònjuge de la víctima per lucre cessant, la 1.C.2, referida a les indemnitzacions dels fills en el mateix cas, o la 2 (seqüeles) C (dany patrimonial) 3, relativa a les indemnitzacions d'ajuda de tercera persona.

III

Un dels aspectes més importants de la reforma és, sense cap dubte, el tractament dels danys patrimonials, com a tercer eix del sistema totalment separat dels danys extrapatrimonials. Aquest tractament clarifica i regula amb detall les partides indemnitzatòries en concepte de despeses i racionalitza el mètode de càlcul del lucre cessant.

En els supòsits de mort es distingeix entre un «perjudici patrimonial bàsic», referit a despeses generals, que són les «despeses raonables que causi la mort, com el desplaçament, la manutenció, l'allotjament i altres anàlegs», amb una quantitat mínima de 400 euros, i unes despeses específiques, que inclouen les de trasllat del mort, repatriació, enterrament i funeral.

En els supòsits de seqüeles, s'estableix que són indemnitzables les despeses previsibles d'assistència sanitària futura, que s'abonen directament als serveis públics de salut. Es rescabalen directament al perjudicat les de pròtesi i ortesi, que ara també inclouen les despeses corresponents a les reposicions necessàries; les de rehabilitació domiciliària i ambulatoria; les relacionades amb la pèrdua d'autonomia personal, com ara les necessàries per a ajudes tècniques o productes de suport, per a l'adequació de l'habitatge o per rescabalar l'anomenat «perjudici patrimonial per increment de costos de mobilitat», que inclou l'actual despesa d'adequació del vehicle, però que va més enllà. També es rescabalen al perjudicat les despeses d'ajuda de tercera persona, que es mesuren en funció del nombre d'hores d'assistència necessària i que són objecte d'una regulació detallada.

Finalment, en relació amb les lesions temporals, es distingeix entre «despeses d'assistència sanitària» i altres «despeses diverses indemnitzables», que es refereixen a totes les despeses necessàries i raonables que generi la lesió en la realització de les activitats essencials de la vida ordinària del lesionat i entre les quals es destaquen, a títol d'exemple, «l'increment dels costos de mobilitat del lesionat, els desplaçaments de familiars per atendre'l quan la seva condició mèdica o situació personal ho requereixi i, en general, les despeses necessàries perquè quedin atesos el lesionat o els familiars menors o especialment vulnerables dels quals s'ocupava».

Respecte al lucre cessant, se supera el sistema actual del factor de correcció per perjudicis econòmics, que compensa sistemàticament uns pretesos perjudicis econòmics, s'hagin produït o no i, en cas que s'hagin produït, utilitza el criteri d'aplicar un cert percentatge sobre el perjudici personal bàsic. La reforma estableix un model actuarial que parteix de dos factors, el multiplicant i el multiplicador, el producte dels quals determina la indemnització corresponent.

El multiplicant està constituït pels ingressos nets de la víctima morta. En defecte d'ingressos, es valora el treball no remunerat de la dedicació (exclusiva i, a vegades, fins i tot parcial) a les tasques de la llar i la pèrdua de la capacitat de treball de les persones, com ara menors o estudiants, que encara no han accedit al mercat laboral; en aquests casos, s'estableixen regles per determinar quin multiplicand correspondria i poder rescabalar així el valor de les pèrdues corresponents.

El multiplicador és un coeficient que s'obté per a cada perjudicat i que resulta de combinar diversos factors, com la durada del perjudici, el risc de mort del perjudicat, la taxa d'interès de descompte o la deducció de les pensions públiques.

En l'àmbit dels perjudicis extrapatrimonials, tal vegada la novetat més gran és la reestructuració del perjudici personal bàsic en les indemnitzacions per causa de mort i de la seva relació amb els perjudicis particulars, que ara s'amplien. Així, a diferència del sistema actual, que configura els perjudicats en grups excloents, la reforma configura els perjudicats en cinc categories autònomes i considera que pateixen sempre un perjudici indemnitzable i de la mateixa quantia independentment del fet que concorrin o no amb altres categories de perjudicats. A més, la condició de perjudicat tabular es completa amb la noció de perjudicat funcional o per analogia, que inclou les persones que de fet i de manera continuada exerceixen les funcions que per incompliment o inexistència no exerceix la persona pertanyent a una categoria concreta o que assumeixen la seva posició.

L'abast de la condició de perjudicat tabular es restringeix en establir-se que pot deixar de ser-ho quan concorrin circumstàncies que indiquin la desafecció familiar o la inexistència de tota relació personal o afectiva que «suposin la inexistència del perjudici a rescabalar».

Aquest sistema uniforme, en el qual cada perjudicat obté de manera autònoma la indemnització corresponent a la seva categoria, es particularitza mitjançant el reconeixement d'un conjunt de «perjudicis particulars», en especial els de «perjudicat únic» o de «víctima única», que es refereixen a la situació personal del perjudicat o a la repercussió especial que hi té la situació de la víctima.

Article únic. *Modificació del text refós de la Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2004, de 29 d'octubre.*

El text refós de la Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2004, de 29 d'octubre, queda modificat de la manera següent:

U. Es modifica l'article 1, que queda redactat de la manera següent:

«1. El conductor de vehicles de motor, en virtut del risc creat per la conducció d'aquests, és responsable dels danys causats a les persones o en els béns amb motiu de la circulació.

En el cas de danys a les persones, només queda exonerat d'aquesta responsabilitat quan provi que els danys van ser deguts a la culpa exclusiva del perjudicat o per força major estranya a la conducció o al funcionament del vehicle; no es consideren casos de força major els defectes del vehicle ni el trencament o la fallada d'alguna de les seves peces o mecanismes.

En el cas de danys en els béns, el conductor ha de respondre davant de tercers quan sigui responsable civilment segons el que estableixen els articles 1.902 i següents del Codi civil, articles 109 i següents del Codi penal, i segons el que disposa aquesta Llei.

2. Sense perjudici que hi pugui haver culpa exclusiva d'acord amb l'apartat 1, quan la víctima capaç de culpa civil només contribueixi a la producció del dany s'han de reduir totes les indemnitzacions, incloses les relatives a les despeses en què s'hagi incorregut en els supòsits de mort, seqüeles i lesions temporals, en atenció a la culpa concurrent fins a un màxim del setanta-cinc per cent. S'entén que es produeix la contribució esmentada si la víctima, per falta d'ús o per ús inadequat de cinturons, casc o altres elements protectors, incompleix la normativa de seguretat i provoca l'agreujament del dany.

En els supòsits de seqüeles i lesions temporals, la culpa exclusiva o concurrent de víctimes no conductores de vehicles de motor que siguin menors de catorze anys o que pateixin un detriment físic, intel·lectual, sensorial o orgànic que els privi de capacitat de culpa civil no suprimeix ni redueix la indemnització, i s'exclou l'acció de repetició contra els pares, tutors i altres persones físiques que, si s'escau, n'hagin de respondre legalment. Aquestes regles no són procedents si el menor o alguna de les persones esmentades han contribuït dolosament a la producció del dany.

Les regles dels dos paràgrafs anteriors també s'apliquen si la víctima incompleix el seu deure de mitigar el dany. La víctima incompleix aquest deure si deixa de portar a terme una conducta generalment exigible que, sense comportar cap risc per a la seva salut o integritat física, hauria evitat l'agreujament del dany produït i, en especial, si abandona de manera injustificada el procés curatiu.

3. El propietari no conductor ha de respondre dels danys a les persones i en els béns ocasionats pel conductor quan estigui vinculat amb aquest per alguna de les relacions que regulen els articles 1.903 del Codi civil i 120.5 del Codi penal. Aquesta responsabilitat cessa quan el propietari en qüestió provi que va utilitzar tota la diligència d'un bon pare de família per prevenir el dany.

El propietari no conductor d'un vehicle sense l'assegurança de subscripció obligatòria ha de respondre civilment amb el conductor d'aquell dels danys a les persones i en els béns ocasionats per aquest, llevat que provi que el vehicle li ha estat sostret.

4. Els danys i perjudicis causats a les persones com a conseqüència del dany corporal ocasionat per fets de la circulació que regula aquesta Llei s'han de quantificar en tot cas d'acord amb els criteris del títol IV i dins dels límits indemnitzatoris que fixa l'annex.

5. Les indemnitzacions que es paguen d'acord amb el que disposa l'apartat 4 tenen la consideració d'indemnitzacions en la quantia que es reconegui legalment, als efectes de la Llei 35/2006, de 28 de novembre, de l'impost sobre la renda de les persones físiques i de modificació parcial de les lleis dels impostos sobre societats, sobre la renda de no residents i sobre el patrimoni, sempre que les aboni una entitat asseguradora com a conseqüència de la responsabilitat civil del seu assegurat.

6. S'han de definir per reglament els conceptes de vehicles de motor i fet de la circulació, als efectes d'aquesta Llei. En tot cas, no es consideren fets de la circulació els fets derivats de la utilització del vehicle de motor com a instrument de la comissió de delictes dolosos contra les persones i els béns.»

Dos. Es modifica el primer paràgraf de l'apartat 3 de l'article 4, que queda redactat de la manera següent:

«3. La quantia de la indemnització que cobreix l'assegurança obligatòria en els danys causats a les persones s'ha de determinar d'acord amb el que disposa l'apartat 4 de l'article 1 d'aquesta Llei.»

Tres. Es modifica l'article 7, que queda redactat de la manera següent:

«Article 7. *Obligacions de l'assegurador i del perjudicat.*

1. L'assegurador, dins l'àmbit de l'assegurament obligatori i amb càrrec a l'assegurança de subscripció obligatòria, ha de satisfer al perjudicat l'import dels danys soferts en la seva persona i en els seus béns, així com les despeses i altres perjudicis als quals tingui dret segons estableix la normativa aplicable. Únicament queda exonerat d'aquesta obligació si prova que el fet no dóna lloc a l'exigència de responsabilitat civil de conformitat amb l'article 1 d'aquesta Llei.

El perjudicat o els seus hereus tenen acció directa per exigir a l'assegurador la satisfacció dels danys indicats, que prescriu en el transcurs d'un any.

No obstant això, amb caràcter previ a la interposició de la demanda judicial, han de comunicar el sinistre a l'assegurador i demanar la indemnització que correspongui. Aquesta reclamació extrajudicial ha de contenir la identificació i les dades rellevants de qui o dels qui reclamin, una declaració sobre les circumstàncies del fet, la identificació del vehicle i del conductor que hi hagin intervingut, si es coneixen, així com tota la informació mèdica assistencial o pericial o de qualsevol altre tipus de què disposin que permeti quantificar el dany.

Aquesta reclamació interromp el còmput del termini de prescripció des del moment en què es presenti a l'assegurador que està obligat a satisfer l'import dels danys soferts al perjudicat. Aquesta interrupció es prolonga fins a la notificació fefaent al perjudicat de l'oferta o la resposta motivada definitiva.

La informació d'interès continguda als atestats i informes de les forces i cossos de seguretat encarregats de la vigilància del trànsit que recullin les circumstàncies de l'accident pot ser facilitada per aquestes forces a petició de les parts afectades, els perjudicats o les entitats asseguradores, excepte si les diligències s'han lliurat a l'autoritat judicial competent per conèixer els fets i, en aquest cas, han de sol·licitar la informació indicada a l'autoritat en qüestió.

2. En el termini de tres mesos des de la recepció de la reclamació del perjudicat, tant si es tracta de danys personals com en els béns, l'assegurador ha de presentar una oferta motivada d'indemnització, si considera acreditada la responsabilitat i quantificat el dany, que compleixi els requisits de l'apartat 3 d'aquest article. En cas contrari, o si es rebutja la reclamació, ha de donar una resposta motivada que compleixi els requisits de l'apartat 4 d'aquest article.

A aquests efectes, l'assegurador pot sol·licitar prèviament, assumint ell la despesa, els informes pericials privats que consideri pertinents, que ha d'efectuar per serveis propis o concertats, si considera que la documentació aportada pel lesionat és insuficient per quantificar el dany.

L'incompliment d'aquesta obligació constitueix una infracció administrativa greu o lleu.

Transcorregut el termini de tres mesos sense que s'hagi presentat una oferta motivada d'indemnització per una causa no justificada o que sigui imputable a l'assegurador, es generen interessos de demora, d'acord amb el que preveu l'article 9 d'aquesta Llei. Aquests mateixos interessos de demora es generen en cas que, un cop acceptada l'oferta pel perjudicat, no se satisfaci en el termini de cinc dies, o no es consignï per a pagament la quantitat oferta.

L'assegurador ha d'observar des del moment en què conegui, per qualsevol mitjà, l'existència del sinistre, una conducta diligent en la quantificació del dany i la liquidació de la indemnització.

El que disposa aquest apartat és aplicable per als accidents que es puguin indemnitzar per mitjà del sistema de les oficines nacionals d'assegurança d'automòbils i, en aquest cas, qualsevol referència a l'assegurador es considera feta a l'Oficina Espanyola d'Asseguradors d'Automòbils (Ofesauto) i a les entitats corresponents autoritzades per representar entitats asseguradores estrangeres.

3. Perquè sigui vàlida als efectes d'aquesta Llei, l'oferta motivada ha de complir els requisits següents:

a) Ha de contenir una proposta d'indemnització pels danys a les persones i en els béns que es puguin haver derivat del sinistre. En cas que concorrin danys a les persones i en els béns, ha de figurar per separat la valoració i la indemnització oferta per a uns i altres.

b) Els danys i perjudicis causats a les persones es calculen segons els criteris i imports que recullen el títol IV i l'annex d'aquesta Llei.

c) Ha de contenir, de manera desglossada i detallada, els documents, informes o qualsevol altra informació de què es disposi per valorar els danys, inclòs l'informe mèdic definitiu, i ha d'identificar els documents en què s'ha basat per quantificar amb precisió la indemnització oferta, de manera que el perjudicat tingui els elements de judici necessaris per decidir si l'accepta o la rebutja.

d) S'hi ha de fer constar que el pagament de l'import que s'ofereix no es condiona a la renúncia per part del perjudicat a exercir futures accions en cas que la indemnització percebuda sigui inferior a la que li pugui correspondre legalment.

e) Es pot consignar per a pagament la quantitat oferta. La consignació es pot fer en diners en efectiu, mitjançant un aval solidari de durada indefinida i pagador a primer requeriment emès per una entitat de crèdit o societat de garantia recíproca o per qualsevol altre mitjà que, segons consideri l'òrgan jurisdiccional corresponent, garanteixi la disponibilitat immediata, si s'escau, de la quantitat consignada.

4. En el supòsit que l'assegurador no efectuiï una oferta motivada d'indemnització, ha de donar una resposta motivada ajustada als requisits següents:

a) Ha de donar una resposta suficient a la reclamació formulada, amb indicació del motiu que impedeix efectuar l'oferta d'indemnització, bé sigui perquè no estigui determinada la responsabilitat, bé perquè no s'hagi pogut quantificar el dany o bé perquè hi hagi alguna altra causa que justifiqui el rebuig de la reclamació, que s'ha d'especificar.

Quan el motiu en qüestió sigui la dilatació en el temps del procés de cura del perjudicat i no sigui possible determinar l'abast total de les seqüeles sofertes a causa de l'accident o perquè, per qualsevol motiu, no es pugui quantificar totalment el dany, la resposta motivada ha d'incloure:

1r La referència als pagaments a compte o pagaments parcials anticipats a compte de la indemnització resultant final, segons la naturalesa i l'entitat dels danys.

2n El compromís de l'assegurador de presentar una oferta motivada d'indemnització tan aviat com s'hagin quantificat els danys i, fins a aquest moment, d'informar motivadament de la situació del sinistre cada dos mesos des de l'enviament de la resposta.

b) Ha de contenir, de manera desglossada i detallada, els documents, informes o qualsevol altra informació de què es disposi, inclòs l'informe mèdic definitiu, que acreditin les raons de l'entitat asseguradora per no donar una oferta motivada.

c) Ha d'indicar que no requereix l'acceptació o el rebuig exprés per part del perjudicat, ni afecta l'exercici de les accions que li puguin correspondre per fer valer els seus drets.

5. En cas de disconformitat del perjudicat amb l'oferta motivada, les parts, de comú acord i assumint l'assegurador les despeses, poden demanar informes pericials complementaris, fins i tot a l'institut de medicina legal sempre que no hi hagi intervingut prèviament.

Aquesta mateixa sol·licitud a l'institut de medicina legal la pot efectuar el lesionat encara que no tingui l'acord de l'asseguradora i amb càrrec a l'asseguradora. L'institut de medicina legal que hagi d'efectuar l'informe ha de sol·licitar a l'asseguradora que aporti els mitjans de prova dels quals disposi i que lliuri una còpia de l'informe pericial que emeti a les parts.

A més, el perjudicat també pot sol·licitar informes pericials complementaris, sense necessitar l'acord de l'assegurador, dels quals, en aquest cas, ha d'assumir les despeses.

Aquesta sol·licitud d'intervenció pericial complementària obliga l'assegurador a efectuar una nova oferta motivada en el termini d'un mes des del lliurament de l'informe pericial complementari, amb la qual cosa el termini de prescripció per exercir les accions judicials ha de continuar interromput. En tot cas, s'ha de reprendre des que el perjudicat tingui constància del rebuig de sol·licitud per part de l'assegurador de reclamar informes addicionals.

6. Es pot precisar per reglament el contingut de l'oferta motivada i de la resposta motivada, així com les qüestions relatives al procediment de sol·licitud, l'emissió, el termini i la remissió de lliurament de l'informe emès per l'institut de medicina legal corresponent. Aquesta normativa també garanteix l'especialització dels metges forenses en la valoració del dany corporal a través de les activitats formatives pertinents.

7. En tot cas, l'assegurador ha de fiançar les responsabilitats civils i abonar les pensions que exigeixi l'autoritat judicial als presumptes responsables assegurats, d'acord amb el que estableixen els articles 764 i 765 de la Llei d'enjudiciament criminal.

Les pensions provisionals es calculen de conformitat amb els límits que estableix l'annex d'aquesta Llei.

8. Una vegada presentada l'oferta o la resposta motivada, en cas de disconformitat i sense perjudici del dret que preveu l'apartat 5 d'aquest precepte, o transcorregut el termini per a la seva emissió, el perjudicat pot o bé recórrer al procediment de mediació que preveu l'article 14 per intentar solucionar la controvèrsia, o bé recórrer a la via jurisdiccional oportuna per a la reclamació dels danys i perjudicis corresponents.

No s'han d'admetre a tràmit, de conformitat amb l'article 403 de la Llei d'enjudiciament civil, les demandes que no s'acompanyin amb els documents que acreditin la presentació de la reclamació a l'assegurador i l'oferta o resposta motivada, si l'assegurador l'ha emès.»

Quatre. Es modifica la lletra b) de l'article 9, que queda redactada de la manera següent:

«b) Quan els danys causats a les persones els hagin de patir durant més de tres mesos o no se'n pugui determinar una valoració exacta als efectes de la presentació de l'oferta motivada a què es refereix la lletra a) d'aquest article, l'òrgan jurisdiccional corresponent, a la vista de les circumstàncies del cas i dels dictàmens i informes que necessiti, ha de resoldre sobre la suficiència o ampliació de la quantitat oferta i consignada per l'assegurador, segons els criteris del títol IV i dins dels límits indemnitzatoris que fixa l'annex d'aquesta Llei. Contra la resolució judicial que s'emeti no es pot interposar cap recurs.»

Cinc. Es modifica l'article 13, que queda redactat de la manera següent:

«Article 13. *Diligències en el procés penal preparatòries de l'execució.*

Quan en un procés penal incoat per un fet cobert per l'assegurança de responsabilitat civil de subscripció obligatòria en la circulació de vehicles de motor es dicti una sentència absolutòria, si el perjudicat no ha renunciat a l'acció civil ni l'ha reservada per exercir-la separatament, el jutge o tribunal que hagi conegut de la causa ha de dictar una interlocutòria, a instància de part, en què s'ha de determinar la quantitat líquida màxima que es pot reclamar com a indemnització dels danys i perjudicis soferts per cada perjudicat, emparats per l'assegurança de subscripció obligatòria en qüestió i segons la valoració que correspongui d'acord amb el sistema de valoració de l'annex d'aquesta Llei.

S'ha de procedir de la mateixa manera en els casos de mort en accident de circulació, i s'ha de dictar una interlocutòria que determini la quantitat màxima a reclamar per part de cada perjudicat, a sol·licitud d'aquest, quan s'emeti una resolució que posi fi, provisionalment o definitivament, al procés penal incoat, sense declaració de responsabilitat.

La interlocutòria indicada s'ha de dictar a la vista de l'oferta motivada o de la resposta motivada de l'assegurador o del Consorci de Compensació d'Assegurances, i ha de contenir la descripció del fet i la indicació de les persones i dels vehicles que hi van intervenir i la dels asseguradors corresponents.

En tot cas, abans que es dicti la interlocutòria, si en les actuacions no es fa constar una oferta motivada o una resposta motivada segons les prescripcions d'aquesta Llei, el jutge ha de convocar els perjudicats i possibles responsables i els seus asseguradors, inclòs, si s'escau, el Consorci de Compensació d'Assegurances, a una compareixença en el termini de cinc dies, a fi que es pugui aportar l'oferta o la resposta motivada, o puguin fer les al·legacions que considerin convenientes.

Si en la compareixença es produeix acord entre les parts, aquest acord ha de ser homologat pel jutge amb els efectes d'una transacció judicial.

Si no s'arriba a un acord, s'ha de dictar una interlocutòria de quantia màxima en el termini de tres dies des de la finalització de la compareixença, contra la qual no es pot interposar cap recurs.»

Sis. S'introdueix un nou article 14, amb el contingut següent:

«Article 14. *Procediment de mediació en els casos de controvèrsia.*

1. En cas de disconformitat amb l'oferta o la resposta motivada i, en general, en els casos de controvèrsia, les parts poden recórrer al procediment de mediació de conformitat amb el que preveu la Llei 5/2012, de 6 de juliol, de mediació en afers civils i mercantils.

2. A aquest efecte, és el perjudicat qui pot sol·licitar l'inici d'una mediació, en el termini màxim de dos mesos, a comptar del moment en què hagi rebut l'oferta o la resposta motivada o els informes pericials complementaris si s'han demanat.

3. Poden exercir aquesta modalitat de mediació professionals especialitzats en responsabilitat civil en l'àmbit de la circulació i en el sistema de valoració que preveu aquesta Llei, que disposin de la formació específica per exercir la mediació en aquest àmbit. El mediador, a més de facilitar la comunicació entre les parts i vetllar perquè disposin de la informació i l'assessorament suficients, ha d'exercir una conducta activa que pugui fer possible un acord entre les parts.

4. Un cop rebuda la sol·licitud de mediació, el mediador o la institució de mediació ha de citar les parts a assistir a la sessió informativa. En particular, el mediador ha d'informar les parts que són plenament lliures d'arribar o no a un acord i de desistir del procediment en qualsevol moment, així com que la durada de la mediació no pot ser superior a tres mesos, que l'acord que puguin establir ha de ser vinculant i que en poden instar l'elevació a escriptura pública amb l'objecte de configurar-lo com un títol executiu.»

Set. S'introdueix un títol IV nou amb l'enunciat i contingut següent:

«TÍTOL IV

Sistema per a la valoració dels danys i perjudicis causats a les persones en accidents de circulació

CAPÍTOL I

Criteris generals per determinar la indemnització del dany corporal

Secció 1a Disposicions generals

Article 32. *Àmbit d'aplicació i abast.*

Aquest sistema té per objecte valorar tots els perjudicis causats a les persones com a conseqüència del dany corporal ocasionat per fets de la circulació regulats en aquesta Llei.

Article 33. *Principis fonamentals del sistema de valoració.*

1. La reparació íntegra del dany i la seva reparació vertebrada constitueixen els dos principis fonamentals del sistema per a l'objectivació de la valoració.

2. El principi de la reparació íntegra té per finalitat assegurar la indemnitat total dels danys i perjudicis soferts. Les indemnitzacions d'aquest sistema tenen en compte totes les circumstàncies personals, familiars, socials i econòmiques de la víctima, incloses les que afecten la pèrdua d'ingressos i la pèrdua o disminució de la capacitat d'obtenir guanys.

3. El principi de la reparació íntegra regeix no només les conseqüències patrimonials del dany corporal sinó també les morals o extrapatrimonials, i implica en aquest cas compensar, mitjançant quanties socialment suficients i raonables que respectin la dignitat de les víctimes, qualsevol perjudici rellevant d'acord amb la intensitat que tingui.

4. El principi de vertebració requereix que es valorin per separat els danys patrimonials i els no patrimonials i, en uns i altres, els diversos conceptes perjudicials.

5. L'objectivació en la valoració del dany suposa que s'indemnitza de conformitat amb les regles i els límits que estableix el sistema, per la qual cosa no es poden fixar indemnitzacions per conceptes o imports diferents dels que preveu el

sistema. No obstant això, els perjudicis rellevants, ocasionats per circumstàncies singulars i no previstos de conformitat amb les regles i límits del sistema, s'indemnitzen com a perjudicis excepcionals d'acord amb les regles que estableixen a l'efecte els articles 77 i 112.

Article 34. Danys objecte de valoració.

1. Donen lloc a indemnització la mort, les seqüeles i les lesions temporals d'acord amb el que preveuen els articles següents i amb el que reflecteixen, respectivament, les taules 1, 2 i 3 de l'annex d'aquesta Llei.

2. Cadascuna d'aquestes taules inclou per separat la reparació dels perjudicis personals bàsics (1.A, 2.A i 3.A), dels perjudicis personals particulars (1.B, 2.B i 3.B) i dels perjudicis patrimonials (1.C, 2.C i 3.C).

Article 35. Aplicació del sistema de valoració.

L'aplicació correcta del sistema requereix que es justifiquin els criteris utilitzats per quantificar les indemnitzacions assignades segons les seves regles, amb tractament per separat i individualitzat dels diferents conceptes i partides indemnitzatòries pels danys tant extrapatrimonials com patrimonials.

Article 36. Subjectes perjudicats.

1. Tenen la condició de subjectes perjudicats:

- a) La víctima de l'accident.
- b) Les categories de perjudicats que indica l'article 62, en cas de mort de la víctima.

2. Als efectes d'aquesta Llei, es considera que pateix el mateix perjudici indemnitzable que el cònjuge vidu el membre supervivent d'una parella de fet estable constituïda mitjançant la inscripció en un registre o document públic o que hagi conviscut un mínim d'un any immediatament anterior a la mort o un període inferior si hi té un fill en comú.

3. Excepcionalment, els familiars de víctimes mortes indicats a l'article 62, així com els de grans lesionats, tenen dret a ser compensats per les despeses de tractament mèdic i psicològic que rebin durant un màxim de sis mesos per les alteracions psíquiques que, si s'escau, els hagi causat l'accident.

Article 37. Necessitat d'informe mèdic i deures recíprocs de col·laboració.

1. La determinació i el mesurament de les seqüeles i de les lesions temporals s'ha d'efectuar mitjançant un informe mèdic ajustat a les regles d'aquest sistema.

2. El lesionat ha d'oferir, des que es produeixi el dany, la col·laboració necessària perquè els serveis mèdics designats a compte del responsable eventual el reconguin i segueixin el curs evolutiu de les seves lesions. L'incompliment d'aquest deure constitueix una causa no imputable a l'entitat asseguradora als efectes de la regla 8a de l'article 20 de la Llei de contracte d'assegurança, relativa a la meritació d'interessos moratoris.

3. Els serveis mèdics han de proporcionar tant a l'entitat asseguradora com al lesionat l'informe mèdic definitiu que permeti valorar les seqüeles, les lesions temporals i totes les conseqüències personals. Als efectes de l'article 7.3.c) d'aquesta Llei, no té validesa l'oferta motivada que no adjunti aquest informe, llevat que s'hagi lliurat amb anterioritat.

Article 38. *Moment de la determinació de les circumstàncies per a la valoració del dany.*

1. Als efectes de l'aplicació de les disposicions d'aquesta Llei, i a falta de cap regla específica que disposi una altra cosa, el moment de determinació de l'edat de la víctima i dels perjudicats, així com de les seves circumstàncies personals, familiars i laborals, és el de la data de l'accident.

2. Els conceptes perjudicials indemnitzables, els criteris per determinar-los i els altres elements rellevants per a l'aplicació del sistema, a falta de cap regla específica, són també els vigents la data de l'accident.

Article 39. *Còmput d'edats.*

El còmput d'edat s'efectua de data a data, per la qual cosa s'arriba a les edats que preveuen les disposicions d'aquesta Llei passades les zero hores del dia en què es compleixen els anys corresponents. Els rangs d'edats comprenen des que s'arriba a l'edat inicial fins a les zero hores del dia en què es compleix l'edat final. La referència al fet que algú tingui més d'una quantitat determinada d'anys es considera feta quan ha arribat a aquesta edat.

Article 40. *Moment de determinació de la quantia de les partides indemnitzatòries.*

1. La quantia de les partides indemnitzatòries és la corresponent als imports del sistema de valoració vigent a la data de l'accident, amb l'actualització corresponent a l'any en què es determini l'import per acord extrajudicial o per resolució judicial.

2. En tot cas, aquesta actualització no és procedent a partir del moment en què s'iniciï la meritació de qualsevol dels interessos moratoris.

3. Les regles dels dos apartats anteriors afecten de la mateixa manera les partides de despeses efectuades, a partir del nominal satisfet a la data del desemborsament.

4. Si s'efectuen pagaments a compte, les quantitats que s'abonin s'han d'actualitzar d'acord amb les regles que preveuen els apartats anteriors, i s'han de deduir d'aquesta manera de l'import global.

Article 41. *Indemnització mitjançant renda vitalícia.*

1. En qualsevol moment les parts poden convenir o el jutge pot acordar, a petició de qualsevol de les dues, la substitució total o parcial de la indemnització fixada d'acord amb el sistema que aquesta Llei estableix a través de la constitució d'una renda vitalícia a favor del perjudicat.

2. En tot cas, el jutge pot acordar d'ofici aquesta substitució, almenys parcial, quan es tracti del rescabament dels perjudicis patits per menors o persones amb capacitat modificada judicialment i la consideri necessària per protegir-ne més eficaçment els interessos.

Article 42. *Càlcul de la renda vitalícia.*

1. Si la indemnització s'estableix com a renda vitalícia, l'import es calcula de manera que sigui equivalent al capital de la indemnització que resulta d'aquest sistema d'acord amb la taula tècnica de coeficients actuàrials de conversió entre rendes i capitals (TT1) inclosa a les bases tècniques actuàrials a les quals es refereix l'article 48. Aquesta renda s'actualitza cada any d'acord amb el percentatge de l'índex de revaloració de les pensions que preveu la Llei de pressupostos generals de l'Estat.

2. La renda vitalícia anual equivalent a la indemnització en capital es calcula dividint-ho per un coeficient actuàrial que té en compte:

- a) la durada vitalícia
- b) el risc de mort del perjudicat o del lesionat, que es determina a partir de les taules actuàries de mortalitat que figuren en aquesta Llei, i
- c) la taxa d'interès de descompte, que té en compte la inflació.

3. La renda anual es pot fraccionar en períodes inferiors, i en aquest cas s'ha de dividir per mesos o pel període temporal que correspongui.

Article 43. Modificació de les indemnitzacions fixades.

Una vegada s'hagi establert, la indemnització només es pot revisar si s'han alterat substancialment les circumstàncies que van determinar que es fixés o si es produeixen danys sobrevinguts.

Article 44. Indemnització per lesions temporals en cas de mort del lesionat abans que es fixi la indemnització.

La indemnització que han de percebre els hereus del lesionat es fixa d'acord amb el temps transcorregut des de l'accident fins que se n'han estabilitzat les lesions, o si s'escau, fins que mor, si la mort és anterior.

Article 45. Indemnització per seqüeles en cas de mort del lesionat després que s'hagi estabilitzat i abans que es fixi la indemnització.

En el cas de lesionats amb seqüeles que moren després que s'hagin estabilitzat i abans que s'hagi fixat la indemnització, els hereus han de percebre la suma de les quantitats que resulten de les regles següents:

- a) En concepte de dany immediat, el quinze per cent del perjudici personal bàsic que correspon al lesionat d'acord amb les taules 2.A.1 i 2.A.2.
- b) Les quantitats que corresponguin al percentatge restant del perjudici personal bàsic i que resultin d'aplicar les taules 2.B i 2.C pel que fa al lucre cessant, a proporció amb el temps transcorregut des de la data de l'estabilització fins a la mort, tenint en compte l'esperança de vida del finat en la data de l'estabilització, d'acord amb la taula tècnica d'esperances de vida (TT2) inclosa a les bases tècniques actuàries a les quals es refereix l'article 48.

Als efectes d'aquest càlcul es considera que l'esperança de vida de víctimes de més de vuitanta anys és sempre de vuit anys.

Article 46. Indemnització de despeses en cas de mort del lesionat abans que es fixi la indemnització.

La indemnització per despeses compensables inclou exclusivament les despeses en què s'hagi incorregut fins a la data de la mort.

Article 47. Compatibilitat de la indemnització per als hereus amb la indemnització per als perjudicats per la mort del lesionat.

En cas que la mort del lesionat s'hagi produït per causa de les lesions patides i abans que s'hagi fixat la indemnització, la indemnització que correspongui als hereus segons el que preveuen els articles anteriors és compatible amb la indemnització que correspongui als perjudicats per la seva mort.

Article 48. Bases tècniques actuàries.

El ministre d'Economia i Competitivitat és qui estableix les bases tècniques actuàries, que contenen les hipòtesis economicofinanceres i biomètriques del càlcul dels coeficients actuàries.

Article 49. *Actualitzacions.*

1. A partir de l'any següent a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, les quanties i els límits indemnitzatoris que preveuen la Llei i les taules corresponents queden automàticament actualitzats l'1 de gener de cada any amb el percentatge de l'índex de revaloració de les pensions que preveu la Llei de pressupostos generals de l'Estat.

2. No obstant això, les taules de lucre cessant i d'ajuda de tercera persona, per la seva naturalesa, s'actualitzen de conformitat amb les bases tècniques actuàries. A més, la taula de despesa d'assistència sanitària futura s'actualitza, si s'escau, d'acord amb el que estableixin els convenis sanitaris que se subscriuïn amb els serveis públics de salut segons el que estableix l'article 114, i tenint en compte la variació dels costos suportats pels serveis sanitaris.

3. La Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions ha de fer públiques per resolució les quanties indemnitzatòries actualitzades per facilitar que es coneguin i s'apliquin.

Secció 2a Definicions

Article 50. *Pèrdua d'autonomia personal.*

Als efectes d'aquesta Llei, la pèrdua d'autonomia personal consisteix en el detriment físic, intel·lectual, sensorial o orgànic que impedeix o limita la realització de les activitats essencials de la vida ordinària.

Article 51. *Activitats essencials de la vida ordinària.*

Als efectes d'aquesta Llei, es consideren activitats essencials de la vida ordinària menjar, beure, netejar-se, vestir-se, seure, aixecar-se i jeure, controlar els esfínters, desplaçar-se, fer tasques domèstiques, utilitzar dispositius, prendre decisions i efectuar altres activitats anàlogues relatives a l'autosuficiència física, intel·lectual, sensorial o orgànica.

Article 52. *Gran lesionat.*

Als efectes d'aquesta Llei, es considera gran lesionat qui no pot dur a terme les activitats essencials de la vida ordinària o la majoria d'aquestes activitats.

Article 53. *Pèrdua de desenvolupament personal.*

Als efectes d'aquesta Llei, es considera que la pèrdua de desenvolupament personal consisteix en el detriment físic, intel·lectual, sensorial o orgànic que impedeix o limita la realització d'activitats específiques de desenvolupament personal.

Article 54. *Activitats específiques de desenvolupament personal.*

Als efectes d'aquesta Llei, es consideren activitats de desenvolupament personal aquelles activitats, com ara les relatives al gaudi o plaer, a la vida de relació, a l'activitat sexual, a l'oci i la pràctica d'esports, al desenvolupament d'una formació i al desenvolupament d'una professió o feina, que tenen per objecte la realització de la persona com a individu i com a membre de la societat.

Article 55. *Assistència sanitària.*

Als efectes d'aquesta Llei, es considera assistència sanitària la prestació de serveis mèdics, hospitalaris, farmacèutics, així com les prestacions complementàries que es requereixin per al diagnòstic o tractament de les lesions i el transport

necessari per poder prestar l'assistència. Llevat que sigui objecte d'una partida compensatòria específica, es considera que també inclou la prestació de serveis de rehabilitació.

Article 56. Pròtesis.

Als efectes d'aquesta Llei, són pròtesis els productes sanitaris, implantables o externs, la finalitat dels quals és substituir totalment o parcialment una estructura corporal o bé modificar-ne, corregir-ne o facilitar-ne la funció fisiològica.

Article 57. Ortesis.

Als efectes d'aquesta Llei, són ortesis els productes sanitaris no implantables que, un cop s'han adaptat individualment al pacient, tenen com a finalitat modificar les condicions estructurals o funcionals del sistema sensorial, neuromuscular o de l'esquelet.

Article 58. Ajudes tècniques i productes de suport per a l'autonomia personal.

Als efectes d'aquesta Llei, són ajudes tècniques i productes de suport per a l'autonomia personal per a persones amb discapacitat els instruments, equips o sistemes utilitzats per una persona amb discapacitat, fabricats especialment o disponibles al mercat, que potencien l'autonomia personal o que tenen per objecte prevenir, compensar, controlar, mitigar o neutralitzar deficiències, limitacions en l'activitat i restriccions en la vida de relació. També s'hi inclouen els que en potenciïn l'autonomia personal.

Article 59. Mitjans tècnics.

Als efectes d'aquesta Llei, són mitjans tècnics les ajudes tècniques incorporades a un immoble.

Article 60. Unitat familiar.

Als efectes d'aquesta Llei, s'entén per unitat familiar, en cas de matrimoni o parella de fet estable, la unitat integrada pels cònjuges o membres de la parella i, si s'escau, pels fills, ascendents i altres familiars i pròxims que hi convisquin. També és unitat familiar la que comporti, almenys, la convivència d'un ascendent amb un descendent o entre germans.

CAPÍTOL II

Regles per a la valoració del dany corporal

Secció 1a Indemnitzacions per causa de mort

Article 61. Valoració de les indemnitzacions per causa de mort.

1. Les indemnitzacions per causa de mort es quantifiquen de conformitat amb les disposicions i regles que estableix aquesta secció i que es reflecteixen als diferents apartats de la taula 1 que figura com a annex.

2. La taula 1 conté tres apartats per valorar els perjudicis de cadascun dels perjudicats:

a) La taula 1.A estableix la quantia de perjudici personal bàsic d'acord amb els criteris i les regles d'aquest sistema.

b) La taula 1.B estableix les quanties dels perjudicis personals particulars i excepcionals d'acord amb els criteris i les regles d'aquest sistema.

c) La taula 1.C estableix les quanties dels perjudicis patrimonials i distingeix entre les categories del dany emergent i del lucre cessant, d'acord amb els criteris i les regles d'aquest sistema.

Subsecció 1a Perjudici personal bàsic (disposicions relatives a la taula 1.A)

Article 62. *Categories de perjudicats.*

1. En cas de mort hi ha cinc categories autònomes de perjudicats: el cònjuge vidu, els ascendents, els descendents, els germans i els pròxims.

2. Té la condició de perjudicat qui està inclòs en alguna de les categories indicades, llevat que concorrin circumstàncies que suposin la inexistència del perjudici a rescabalar.

3. També té la condició de perjudicat qui, de fet i de manera continuada, exerceixi les funcions que per incompliment o inexistència no exerceixi la persona pertanyent a una categoria concreta o n'assumeixi la posició.

Article 63. *El cònjuge vidu.*

1. El cònjuge vidu no separat legalment rep un import fix fins als quinze anys de convivència, en funció del tram d'edat de la víctima, i un increment per cada any addicional o fracció.

2. Als efectes del còmput que estableix l'apartat anterior, si els qui constitueixen parella de fet estable contreuen matrimoni, els anys de convivència se sumen als de matrimoni.

3. La separació de fet i la presentació de la demanda de nul·litat, separació o divorci s'equiparen a la separació legal.

4. En cas de concurrència de cònjuges o parelles de fet estables, en els supòsits en què la legislació aplicable ho permeti, l'import fix que estableix l'apartat 1 es distribueix a parts iguals, i si hi ha increments addicionals, s'adopta l'increment superior i es distribueix a proporció amb els anys addicionals de convivència.

Article 64. *Els ascendents.*

1. Cada progenitor rep un import fix que varia en funció de si el fill mort tenia fins a trenta anys o més de trenta anys.

2. Cada avi es considera perjudicat en cas de premoriència del progenitor de la seva branca familiar i percep una quantitat fixa independentment de l'edat del nét mort.

Article 65. *Els descendents.*

1. S'assigna una quantitat fixa a cada fill, que varia en funció de l'edat que tingui, i es distingeix, segons les etapes de maduresa i desenvolupament corresponents, entre els quatre trams següents:

- a) fins als catorze anys,
- b) des dels catorze fins als vint anys,
- c) des dels vint fins als trenta anys i
- d) a partir dels trenta anys.

2. Els néts es consideren perjudicats en cas de premoriència del progenitor que sigui fill de l'avi mort i perceben una quantitat fixa independentment de l'edat que tinguin.

Article 66. *Els germans.*

1. Cada germà rep una quantitat fixa que varia en funció de l'edat que tingui, ja sigui fins a trenta anys o més de trenta anys.
2. A aquests efectes, el germà de vincle senzill s'equipara al germà de doble vincle.

Article 67. *Els pròxims.*

1. Són pròxims les persones que, sense tenir la condició de perjudicats segons les regles anteriors, hagin conviscut familiarment amb la víctima durant un mínim de cinc anys immediatament anteriors a la mort i que hi hagin estat especialment pròximes per parentesc o afectivitat.
2. Cada pròxim percep una quantitat fixa, independentment de l'edat que tingui.

Subsecció 2a Perjudici personal particular (disposicions relatives a la taula 1.B)

Article 68. *Rescabament de perjudicis particulars.*

1. Els perjudicis particulars de cada perjudicat es rescabalen aplicant criteris específics que incrementen la indemnització bàsica que fixa la taula 1.A.
2. Els perjudicis particulars no són excloents i, si concorren en un perjudicat, són acumulables.
3. En el cas del pròxim, l'únic perjudici particular compensable és, si s'escau, el de la seva discapacitat física, intel·lectual i sensorial segons el que disposa l'article següent.

Article 69. *Perjudici particular per discapacitat física, intel·lectual o sensorial del perjudicat.*

1. El rescabament del perjudici particular per discapacitat física, intel·lectual o sensorial, anterior a l'accident o que en sigui conseqüència, té per objecte compensar l'alteració perceptible que la mort de la víctima provoca en la vida del perjudicat.
2. Perquè aquest perjudici sigui compensable es requereix com a mínim un grau de discapacitat del trenta-tres per cent, que s'acredita mitjançant una resolució administrativa o qualsevol altre mitjà de prova admès en dret.
3. Aquest perjudici es rescabala mitjançant un increment de la indemnització bàsica que li correspongui, que oscil·la entre el vint-i-cinc i el setanta-cinc per cent, segons el grau de discapacitat, la intensitat de l'alteració i l'edat del perjudicat.

Article 70. *Perjudici particular per convivència del perjudicat amb la víctima.*

1. La convivència amb la víctima constitueix un perjudici particular en tots els perjudicats, a excepció del cònjuge i les víctimes o els perjudicats menors de trenta anys. En els casos exceptuats, aquesta circumstància ja està ponderada en la indemnització per perjudici personal bàsic.
2. Quan el perjudicat sigui l'avi o el nét de la víctima i hi hagi convivència, la indemnització per perjudici personal bàsic que, si s'escau, correspongui s'incrementa en un cinquanta per cent.
3. En la resta de casos, quan el perjudicat tingui més de trenta anys i visqui amb la víctima, es rescabala com a perjudici personal particular la diferència entre la indemnització per perjudici personal bàsic que es preveu per a un perjudicat menor de trenta anys de la seva mateixa categoria i la que li correspon pel mateix concepte.

Article 71. Perjudici particular del perjudicat únic de la seva categoria.

La condició de perjudicat únic dins de cada categoria, amb l'excepció del cònjuge, constitueix un perjudici particular que es rescabala mitjançant un increment del vint-i-cinc per cent de la indemnització per perjudici personal bàsic.

Article 72. Perjudici particular del perjudicat familiar únic.

La condició de perjudicat familiar únic constitueix un perjudici particular que es rescabala mitjançant un increment del vint-i-cinc per cent de la indemnització per perjudici personal bàsic.

Article 73. Perjudici particular per mort del progenitor únic.

La mort de l'únic progenitor viu del perjudicat constitueix un perjudici particular que es rescabala mitjançant un increment de la indemnització per perjudici personal bàsic del:

- a) Cinquanta per cent, en el cas de fills de fins a vint anys.
- b) Vint-i-cinc per cent, en el cas de fills més grans de vint anys.

Article 74. Perjudici particular per mort de tots dos progenitors en el mateix accident.

La mort de tots dos progenitors en el mateix accident constitueix un perjudici particular que es rescabala mitjançant un increment de la indemnització per perjudici personal bàsic per la mort de cada progenitor del:

- a) Setanta per cent, en el cas de fills de fins a vint anys.
- b) Trenta-cinc per cent, en el cas de fills de més de vint anys.

Article 75. Perjudici particular per mort del fill únic.

La mort de l'únic fill del perjudicat constitueix un perjudici particular que es rescabala mitjançant un increment del vint-i-cinc per cent de la indemnització per perjudici personal bàsic.

Article 76. Perjudici particular per mort de víctima embarassada amb pèrdua del fetus.

La mort d'una víctima embarassada amb pèrdua del fetus a conseqüència de l'accident constitueix un perjudici particular que es rescabala mitjançant una quantitat fixa que percep el cònjuge. Aquesta quantitat és superior si la pèrdua del fetus té lloc quan ja han transcorregut dotze setmanes de gestació.

Article 77. Perjudici excepcional.

Els perjudicis excepcionals als quals es refereix l'article 33 s'indemnitzen, amb criteris de proporcionalitat, amb un límit màxim d'increment del vint-i-cinc per cent de la indemnització per perjudici personal bàsic.

Subsecció 3a Perjudici patrimonial (disposicions relatives a la taula 1.C)

Article 78. Perjudici patrimonial bàsic.

1. Cada perjudicat rep, sense necessitat de justificació, una quantitat fixa per la quantia que indica la taula 1.C per les despeses raonables que causi la mort, com ara el desplaçament, la manutenció, l'allotjament i altres conceptes anàlegs.

2. Si l'import de les despeses en qüestió supera l'import que estableix l'apartat anterior, el rescabament corresponent requereix una justificació.

Article 79. *Despeses específiques.*

A més de les que preveu l'article anterior, s'abonen les despeses de trasllat del finat, enterrament i funeral de conformitat amb els usos i costums del lloc on es presti el servei. S'abonen igualment les despeses de repatriació del finat al país d'origen.

Article 80. *Concepte de lucre cessant en els supòsits de mort.*

En els supòsits de mort, el lucre cessant consisteix en les pèrdues netes que pateixen les persones que depenien econòmicament dels ingressos de la víctima i que per això tenen la condició de perjudicats.

Article 81. *Càlcul del lucre cessant.*

1. Per calcular el lucre cessant de cada perjudicat, es multipliquen els ingressos nets de la víctima, com a multiplicand, pel coeficient actuarial que, com a multiplicador, correspongui a cada perjudicat segons les regles que estableixen els articles següents.

2. Quan l'ingrés net de la víctima estigui entre dos nivells d'ingrés net de la taula 1.C, s'assigna el lucre cessant corresponent al límit superior.

Article 82. *Persones perjudicades.*

1. Als efectes d'aquesta Llei, es considera persona perjudicada el cònjuge i els fills menors d'edat i s'assumeix que també ho són, llevat que hi hagi una prova en contra, els fills que tinguin fins a trenta anys.

2. En la resta de casos, només tenen la condició de persones perjudicades les persones que estableix l'article 62 que acreditin que depenien econòmicament de la víctima i els cònjuges separats o excònjuges que tinguin dret a percebre una pensió compensatòria que s'extingeixi per la mort de la víctima.

Article 83. *Multiplicand en cas de víctimes amb ingressos de treball personal o en situació de desocupació.*

1. En el cas de víctimes amb ingressos de treball personal, el multiplicand consisteix en els ingressos nets acreditats de la víctima morta percebuts durant l'any natural anterior a la mort o la mitjana dels obtinguts durant els tres anys naturals immediatament anteriors a l'accident, si és superior, que s'ha de projectar fins a l'edat de jubilació i, a partir d'aquesta, en la pensió de jubilació estimada. Si la víctima estava jubilada, consisteix en l'import anual net de la pensió que percebia en el moment de la seva mort.

2. Si la víctima va estar en situació de desocupació en qualsevol dels tres anys anteriors a la mort, per al càlcul dels ingressos que preveu l'apartat anterior s'han de tenir en compte les prestacions de desocupació que va percebre i, en cas que no les hagués percebut, s'ha de computar com a ingrés un salari mínim interprofessional anual.

Article 84. *Multiplicand en el cas de víctimes amb dedicació exclusiva a les tasques de la llar de la unitat familiar.*

1. El treball no remunerat de la víctima que no obtenia ingressos perquè era la persona que contribuïa al manteniment de la seva unitat familiar mitjançant la dedicació exclusiva a les tasques de la llar es valora en l'equivalent a un salari mínim interprofessional anual.

2. En unitats familiars de més de dues persones, l'equivalència que estableix l'apartat anterior s'incrementa en un deu per cent del salari mínim interprofessional

anual per perjudicat adicional menor d'edat, persona amb discapacitat o més gran de seixanta-set anys que convisqui a la unitat familiar de la víctima, i aquest increment adicional no pot superar l'import de la meitat del salari mínim interprofessional anual.

Article 85. Multiplicand en el cas de víctimes amb dedicació parcial a les tasques de la llar de la unitat familiar.

Si la víctima s'acollia a una reducció de la jornada de treball per compatibilitzar el treball remunerat amb les tasques de la llar de la seva unitat familiar, la quantitat que s'ha de percebre és d'un terç de la que s'obtingui d'efectuar totes les operacions de càlcul del lucre cessant amb el multiplicand de l'article anterior, quantitat que és compatible amb la que correspongui per lucre cessant d'acord amb l'article 83. El mateix criteri s'aplica en tots els casos en què demostrï que exercia un treball a temps parcial pels mateixos motius.

Article 86. Multiplicador.

1. El multiplicador és el coeficient que s'obté per a cada perjudicat i que resulta de combinar els factors següents:

- a) la quota del perjudicat d'acord amb les regles que preveu l'article 87, en matèria de càlcul de quotes;
- b) les pensions públiques a les quals tingui dret el perjudicat per la mort de la víctima;
- c) la durada de la seva dependència econòmica;
- d) el risc de la seva mort, i
- e) la taxa d'interès de descompte, que té en compte la inflació.

2. Els factors esmentats es calculen d'acord amb les bases tècniques actuàries establertes segons el que disposa l'article 48.

3. Als efectes de determinar el multiplicador, es poden establir per reglament altres factors complementaris que tinguin en compte altres contingències relatives al perjudicat i que serveixin per a la millor individualització del perjudicat.

Article 87. Variable relativa a la quota del perjudicat.

1. El multiplicand que s'obté dels criteris que estableixen els articles 83 a 85 es distribueix entre els perjudicats tenint en compte que la víctima destinava una part a cobrir les seves pròpies necessitats ("quota sibi") que es xifra, com a mínim, en un deu per cent.

2. Els criteris de distribució són els següents:

a) Quan hi hagi un cònjuge o un sol perjudicat, la seva quota és del seixanta per cent.

b) Quan hi hagi més d'un perjudicat, la quota del cònjuge és del seixanta per cent; la de cada fill, del trenta per cent, i la de qualsevol altre perjudicat, del vint per cent, inclòs el cònjuge separat o l'excònjuge que tingui dret a percebre una pensió compensatòria que s'extingeixi per la mort de la víctima.

3. Quan la suma de les quotes dels perjudicats sigui superior al noranta per cent, s'han de redistribuir de manera proporcional, cosa que dóna lloc a la corresponent reducció de la indemnització de cadascun d'aquests.

4. En cas de perjudicat únic a què es refereix l'apartat 2.a), la indemnització corresponent a la quota del seixanta per cent es calcula multiplicant per dos l'import obtingut de la taula 1.C corresponent, quan es tracti del fill, i per tres en els altres casos.

Article 88. *Variable relativa a pensions públiques a favor del perjudicat.*

1. Les pensions públiques a les quals tinguin dret els perjudicats per la mort de la víctima, com ara les de viduïtat o orfandat, produeixen l'efecte de reduir el perjudici.
2. En tot cas, les pensions públiques futures que s'hagin de tenir en compte per al càlcul s'estimen d'acord amb les bases tècniques actuàries.
3. El perjudicat per la mort d'una víctima amb ingressos del treball personal pot acreditar que no té dret a cap pensió pública o que té dret a una pensió diferent de la que preveuen les bases tècniques actuàries del multiplicador.
4. Al perjudicat per la mort d'una víctima que no obtenia ingressos per dedicar-se en exclusiva a les tasques de la llar de la seva unitat familiar, encara que no percep pensions públiques, se li apliquen les indemnitzacions per lucre cessant que preveuen les taules 1.C per a víctimes amb ingressos, si bé incrementades en un vint-i-cinc per cent.

Article 89. *Durada de la variable de dependència econòmica.*

1. La dependència econòmica de progenitors, avis i persones amb discapacitat que determina que depenguin econòmicament de la víctima és vitalícia.
2. En els altres casos, el lucre cessant és un perjudici temporal i es calcula sobre el període de temps que s'estimi que hauria durat la situació de dependència econòmica d'acord amb les regles dels articles següents.

Article 90. *Durada de la dependència econòmica del cònjuge vidu.*

1. Quan el perjudicat sigui el cònjuge vidu, es considera que, en cas que no s'hagués produït la mort, el matrimoni hauria tingut una durada mínima de quinze anys.
2. Si en el moment de la mort el matrimoni tenia una durada superior als quinze anys, es considera que el matrimoni s'hauria mantingut en el futur el mateix nombre d'anys.

Article 91. *Durada de la dependència econòmica dels fills, néts i germans.*

1. Si els perjudicats són fills, néts o germans de la víctima i acrediten dependència econòmica, es considera que aquesta s'hauria prolongat fins a complir els trenta anys i sempre per un període d'almenys tres anys.
2. Si en la data de la mort de la víctima el perjudicat és més gran de trenta anys, es considera que la dependència s'hauria prolongat durant tres anys.

Article 92. *Durada de la dependència d'altres perjudicats.*

1. En el cas d'acostats amb dependència econòmica acreditada, es considera que la dependència s'hauria prolongat tres anys.
2. Si la mort provoca l'extinció de la pensió que tenia dret a percebre el cònjuge separat o l'excònjuge, el seu perjudici es concreta en l'import corresponent a la pensió esmentada durant un màxim de tres anys.

Secció 2a Indemnitzacions per seqüeles

Article 93. *Valoració de les indemnitzacions per seqüeles.*

1. Són seqüeles les deficiències físiques, intel·lectuals, orgàniques i sensorials i els perjudicis estètics que deriven d'una lesió i romanen una vegada finalitzat el procés de cura. El material d'osteosíntesi que roman quan finalitza aquest procés té la consideració de seqüela.

2. Les indemnitzacions per seqüeles es quantifiquen de conformitat amb les disposicions i regles que estableix aquest capítol i que es reflecteixen en els diferents apartats de la taula 2 que figura com a annex.

3. La taula 2.A conté tres apartats:

a) La taula 2.A estableix la quantia del perjudici personal bàsic d'acord amb els criteris i regles d'aquest sistema.

b) La taula 2.B estableix la quantia dels perjudicis personals particulars i excepcionals d'acord amb els criteris i les regles d'aquest sistema.

c) La taula 2.C estableix la quantia dels perjudicis patrimonials i distingeix les categories del dany emergent i del lucre cessant, d'acord amb els criteris i les regles d'aquest sistema.

Article 94. Determinació dels perjudicats.

1. En els supòsits de seqüeles, són perjudicats els lesionats que les pateixen.

2. També són perjudicats, amb caràcter excepcional, els familiars de grans lesionats en els termes que estableix l'article 36.3.

Subsecció 1a Perjudici personal bàsic (disposicions relatives a la taula 2.A)

Article 95. Determinació de la indemnització del perjudici personal bàsic.

1. La valoració econòmica del perjudici personal bàsic en cas de seqüeles es determina d'acord amb el que resulta de les regles que recull la taula 2.A.

2. La determinació de les seqüeles i de la seva gravetat i intensitat s'efectua d'acord amb el barem mèdic que conté la taula 2.A.1.

3. La determinació de la indemnització per seqüeles s'efectua d'acord amb el barem econòmic que conté la taula 2.A.2.

Article 96. El barem mèdic.

1. El barem mèdic conté la relació de les seqüeles que integren el perjudici psicofísic, orgànic i sensorial permanent, amb la seva classificació, descripció i mesurament, i també inclou un capítol especial dedicat al perjudici estètic.

2. El mesurament del perjudici psicofísic, orgànic o sensorial de les seqüeles es du a terme mitjançant un percentatge de detriment expressat en punts, amb un màxim de cent.

3. El mesurament del perjudici estètic de les seqüeles es du a terme mitjançant un percentatge de detriment expressat en punts, amb un màxim de cinquanta, que correspon a un percentatge del cent per cent.

Article 97. Regles d'aplicació del perjudici psicofísic, orgànic i sensorial.

1. La puntuació atorgada al perjudici psicofísic, orgànic i sensorial de cada seqüela, segons criteri clínic, té en compte la seva intensitat i gravetat des del punt de vista anatomicofuncional, sense prendre en consideració l'edat o el sexe del lesionat, ni la repercussió de la seqüela en les seves diverses activitats.

2. S'adjudica a cada seqüela una puntuació fixa o la que correspongui dins d'un rang amb una puntuació mínima i màxima.

3. Una seqüela s'ha de valorar una sola vegada, encara que la seva simptomatologia estigui descrita en diversos apartats del barem mèdic, sense perjudici de l'establert respecte del perjudici estètic. No es valoren les seqüeles que estiguin incloses en altres o derivin d'altres, encara que estiguin descrites de manera independent.

4. La puntuació d'una o diverses seqüeles d'una articulació, membre, aparell o sistema no pot sobrepassar la corresponent a la pèrdua total, anatòmica o funcional d'aquesta articulació, membre, aparell o sistema.

5. Les seqüeles no incloses en cap dels conceptes del barem mèdic es mesuren amb criteris analògics als que s'hi preveuen.

Article 98. *Seqüeles concurrents.*

1. En el cas de concurrència de seqüeles derivades del mateix accident, la puntuació final del perjudici psicofísic és l'obtinguda d'aplicar la fórmula:

$$[(100 - M) \times m] / 100 + M$$

On "M" és la puntuació de la seqüela més greu i "m" la puntuació de la seqüela menys greu.

2. Si les seqüeles són més de dues, per a l'ús de la fórmula expressada es parteix de la seqüela de més puntuació i les operacions s'efectuen en ordre invers a la seva importància. Els càlculs successius es fan amb la fórmula indicada, corresponent el terme "M" a la puntuació obtinguda de l'operació immediatament anterior.

3. Si, en efectuar-se els càlculs, s'obtenen fraccions decimals, el resultat de cada operació s'arrodoneix a la unitat més alta.

4. La puntuació final obtinguda es porta a la taula 2.A.2 per fixar el valor econòmic del perjudici psicofísic en funció de l'edat del lesionat d'acord amb el que preveu l'article 104.4.

Article 99. *Seqüeles interagreujants.*

1. Són seqüeles interagreujants les seqüeles concurrents que, derivades del mateix accident i que afecten funcions comunes, produeixen per la seva influència recíproca un agreujament significatiu de cadascuna d'aquestes.

2. La puntuació adjudicada a les seqüeles bilaterals a la taula 2.A.1 inclou la valoració del seu efecte interagreujant.

3. A falta d'aquesta previsió específica, la puntuació de les seqüeles interagreujants es valora incrementant en un deu per cent la puntuació que s'obté d'aplicar la fórmula que preveu l'article 98, arrodonint a la unitat més alta i amb el límit de cent punts.

Article 100. *Seqüeles agreujants d'estat previ.*

1. La seqüela que agreuja un estat previ i que ja preveu el barem mèdic es mesura amb la puntuació assignada específicament per a aquesta.

2. A falta d'aquesta previsió, la puntuació és la que s'obté d'aplicar la fórmula:

$$(M - m) / [1 - (m/100)]$$

On "M" és la puntuació de la seqüela en l'estat actual i "m" és la puntuació de la seqüela preexistent. Si el resultat ofereix fraccions decimals, s'arrodoneix a la unitat més alta.

Article 101. *Perjudici estètic de les seqüeles.*

1. El perjudici estètic consisteix en qualsevol modificació que empitjora la imatge de la persona. És un perjudici diferent del psicofísic que li serveix de substrat i comprèn tant la dimensió estàtica com la dinàmica.

2. El perjudici estètic és l'existent quan finalitza el procés de cura del lesionat.

3. La impossibilitat de corregir el perjudici estètic constitueix una circumstància que n'incrementa la intensitat.

4. El rescabament del perjudici estètic és compatible amb el del cost de les intervencions de cirurgia plàstica necessàries per a la seva correcció.

Article 102. *Graus de perjudici estètic.*

1. El mesurament del perjudici estètic es du a terme mitjançant l'assignació d'un rang de puntuació a cadascun dels graus tenint en compte, de manera particular, els factors següents:

- a) el grau de visibilitat ordinària del perjudici,
- b) l'atracció a la mirada dels altres,
- c) la reacció emotiva que provoqui i
- d) la possibilitat que ocasioni una alteració en la relació interpersonal del perjudicat.

2. Els graus de perjudici estètic, ordenats de més gran a més petit, són els següents:

a) Importantíssim, que correspon a un perjudici estètic de gravetat enorme, com el que produeixen les grans cremades, les grans pèrdues de substància i les grans alteracions de la morfologia facial o corporal.

b) Molt important, que correspon a un perjudici estètic de menys importància que l'anterior, com el que produeix l'amputació de dues extremitats o la tetraplegia.

c) Important, que correspon a un perjudici estètic de menys importància que l'anterior, com el que produeix l'amputació d'alguna extremitat o la paraplegia.

d) Mitjà, que correspon a un perjudici estètic de menys importància que l'anterior, com el que produeix l'amputació de més d'un dit de les mans o dels peus, la coixesa rellevant o les cicatrius especialment visibles a la zona facial o extenses en altres zones del cos.

e) Moderat, que correspon a un perjudici estètic de menys importància que l'anterior, com el que produeixen les cicatrius visibles a la zona facial, les cicatrius en altres zones del cos, l'amputació d'un dit de les mans o dels peus o la coixesa lleu.

f) Lleuger, que correspon a un perjudici estètic de menys importància que l'anterior, com el que produeixen les cicatrius petites situades fora de la zona facial.

3. Els perjudicis estètics no esmentats en els diferents graus que assenyalen l'apartat anterior s'inclouen en el grau que correspongui en consideració a la seva importància, segons criteris de proporcionalitat i analogia.

Article 103. *Regles d'aplicació del perjudici estètic.*

1. Si un perjudici psicofísic, orgànic i sensorial permanent comporta, al seu torn, l'existència d'un perjudici estètic, es fixa separatament la puntuació que correspon a un i a l'altre, sense que l'assignada a la seqüela psicofísica, orgànica i sensorial incorpori la ponderació de la seva repercussió antiestètica.

2. La puntuació del perjudici estètic es fa d'acord amb el capítol especial de la taula 2.A.1 mitjançant la seva ponderació conjunta, i no s'atribueix puntuació a cadascun dels seus components.

3. Ni l'edat ni el sexe de la persona lesionada es tenen en compte per mesurar la intensitat del perjudici estètic.

4. La puntuació adjudicada al perjudici estètic no inclou la ponderació de la seva incidència sobre les diverses activitats del lesionat; aquest perjudici específic es valora a través del perjudici particular de pèrdua de qualitat de vida.

5. La puntuació establerta es porta a la taula 2.A.2 que fixa el valor econòmic del perjudici estètic en funció de l'edat del lesionat d'acord amb el que preveu l'article 104.5.

Article 104. *Règim de valoració econòmica de les seqüeles.*

1. El règim de valoració econòmica del perjudici psicofísic, orgànic i sensorial amb el dany moral ordinari que li és inherent i del perjudici estètic està inclòs en el barem econòmic de la taula 2.A.2, les files de puntuació i columnes d'edat de la qual expressen, respectivament, l'extensió i la intensitat del perjudici i la seva durada.

2. Aquesta valoració és inversament proporcional a l'edat del lesionat i s'incrementa a mesura que augmenta la puntuació.

3. Les files de puntuació s'articulen de punt en punt, des d'un fins a cent, i les columnes d'edat, d'any en any, des de zero fins a cent.

4. L'import del perjudici psicofísic, orgànic i sensorial consta a la intersecció de la fila i columna corresponents. Aquest import és el resultat d'haver multiplicat el valor de cada punt, en funció de l'edat del lesionat, pel nombre total de punts obtinguts d'acord amb el barem mèdic.

5. L'import del perjudici estètic consta a la intersecció de la fila i columna corresponents. Aquest import és el resultat d'haver multiplicat el valor de cada punt, en funció de l'edat del lesionat, pel nombre total de punts obtinguts d'acord amb el barem mèdic, tenint en compte el màxim de cinquanta punts.

6. La indemnització bàsica per seqüeles, en la seva doble dimensió psicofísica, orgànica i sensorial, d'una banda, i estètica, de l'altra, està constituïda per l'import que s'obté de sumar les quantitats dels dos apartats anteriors.

Subsecció 2a Perjudici personal particular (disposicions relatives a la taula 2.B)

Article 105. *Danys morals complementaris per perjudici psicofísic, orgànic i sensorial.*

1. S'entenen ocasionats els danys morals complementaris per perjudici psicofísic, orgànic i sensorial quan una sola seqüela assoleixi, almenys, seixanta punts, o el resultat de les concurrents, després d'aplicar la fórmula que preveu l'article 98, assoleixi, almenys, vuitanta punts. Les seqüeles bilaterals que recull la taula 2.A.1 constitueixen una sola seqüela als efectes d'aquest article.

2. L'extensió i la intensitat del perjudici psicofísic, orgànic i sensorial i l'edat del lesionat constitueixen els dos paràmetres fonamentals per a la seva quantificació, i no es pot tenir en compte l'afectació en les seves activitats. També es ponderen, si s'escau, els dolors extraordinaris i les seqüeles que no hagin estat valorades perquè s'ha arribat a la puntuació de cent.

3. Aquest perjudici es quantifica mitjançant un rang indemnitzatori que estableix un mínim i un màxim expressat en euros.

Article 106. *Danys morals complementaris per perjudici estètic.*

1. S'entenen ocasionats els danys morals complementaris per perjudici estètic quan aquest ha rebut una puntuació que assoleixi, almenys, trenta-sis punts.

2. L'extensió i la intensitat del perjudici estètic i l'edat del lesionat constitueixen els dos paràmetres fonamentals per a la seva quantificació, i no es pot tenir en compte l'afectació en les seves activitats.

3. Aquest perjudici es quantifica mitjançant un rang indemnitzatori que estableix un mínim i un màxim expressat en euros.

Article 107. *Perjudici moral per pèrdua de qualitat de vida ocasionada per les seqüeles.*

La indemnització per pèrdua de qualitat de vida té per objecte compensar el perjudici moral particular que pateix la víctima per les seqüeles que impedeixen o limiten la seva autonomia personal per dur a terme les activitats essencials en el desenvolupament de la vida ordinària o el seu desenvolupament personal mitjançant activitats específiques.

Article 108. *Graus del perjudici moral per pèrdua de qualitat de vida.*

1. El perjudici per pèrdua de qualitat de vida pot ser molt greu, greu, moderat o lleu.

2. El perjudici molt greu és aquell en què el lesionat perd la seva autonomia personal per dur a terme gairebé totes les activitats essencials en el desenvolupament de la vida ordinària.

3. El perjudici greu és aquell en què el lesionat perd la seva autonomia personal per fer algunes de les activitats essencials en el desenvolupament de la vida ordinària o la majoria de les seves activitats específiques de desenvolupament personal. El perjudici moral per la pèrdua de tota possibilitat d'exercir una activitat laboral o professional també es considera perjudici greu.

4. El perjudici moderat és aquell en què el lesionat perd la possibilitat de portar a terme una part rellevant de les seves activitats específiques de desenvolupament personal. El perjudici moral per la pèrdua de l'activitat laboral o professional que s'exercia també es considera perjudici moderat.

5. El perjudici lleu és aquell en què el lesionat amb seqüeles de més de sis punts perd la possibilitat de portar a terme activitats específiques que tinguin especial transcendència en el seu desenvolupament personal. El perjudici moral per la limitació o pèrdua parcial de l'activitat laboral o professional que s'exercia es considera perjudici lleu independentment del nombre de punts que s'atorguin a les seqüeles.

Article 109. *Mesurament del perjudici per pèrdua de qualitat de vida.*

1. Cadascun dels graus del perjudici es quantifica mitjançant un rang indemnitzatori que estableix un mínim i un màxim expressat en euros.

2. Els paràmetres per a la determinació de la quantia del perjudici són la importància i el nombre de les activitats afectades, i l'edat del lesionat que expressa la durada previsible del perjudici.

3. El màxim del rang corresponent a cada grau de perjudici és superior al mínim assignat al perjudici del grau de més gravetat precedent.

Article 110. *Perjudici moral per pèrdua de qualitat de vida de familiars de grans lesionats.*

1. El perjudici moral per pèrdua de qualitat de vida de familiars de grans lesionats compensa l'alteració substancial que causa en les seves vides la prestació de cures i l'atenció continuada dels lesionats esmentats quan han perdut l'autonomia personal per dur a terme gairebé totes les activitats essencials en el desenvolupament de la vida ordinària.

2. Excepcionalment, aquesta indemnització també és procedent en els supòsits de seqüeles molt greus que assoleixin, almenys, els vuitanta punts i en les quals es demostrí que el lesionat requereix la prestació a què es refereix l'apartat anterior.

3. Aquest perjudici es quantifica mitjançant un rang indemnitzatori que estableix un mínim i un màxim expressat en euros, i els paràmetres que s'han de tenir en compte per fixar-ne l'import són la dedicació que aquestes cures o atenció familiars requereixin, l'alteració que produeixin en la vida del familiar i l'edat del lesionat.

4. La legitimació per reclamar la reparació d'aquest perjudici s'atribueix en exclusiva al lesionat, qui ha de destinar la indemnització a compensar els perjudicis soferts pels familiars afectats.

Article 111. *Pèrdua de fetus a conseqüència de l'accident.*

1. La pèrdua de fetus a conseqüència de l'accident constitueix un perjudici que es rescabala amb una quantitat fixa. Aquesta quantitat és superior si la pèrdua de fetus té lloc una vegada transcorregudes dotze setmanes de gestació.

2. La indemnització correspon a la dona embarassada que pateix la pèrdua del fetus, i s'afegeix a la que percebi per les lesions patides, si s'escau.

Article 112. *Perjudici excepcional.*

Els perjudicis excepcionals als quals es refereix l'article 33 s'indemnitzen amb criteris de proporcionalitat, amb un límit màxim d'increment del vint-i-cinc per cent de la indemnització per perjudici personal bàsic.

Subsecció 3a Perjudici patrimonial (disposicions relatives a la taula 2.C)

Article 113. *Despeses previsibles d'assistència sanitària futura.*

1. Les despeses d'assistència sanitària futura compensen, respecte de les seqüeles a què es refereixen els apartats 2, 3 i 4 d'aquest article, el valor econòmic de les prestacions sanitàries en l'àmbit hospitalari i ambulatori que necessiti el lesionat de manera vitalícia després que es produeixi l'estabilització de les lesions i també les prestacions sanitàries que es produeixin en l'àmbit domiciliari que, pel seu caràcter especialitzat, no puguin ser prestades amb l'ajuda de la tercera persona que preveuen els articles 120 i següents.

2. Les despeses de rehabilitació en règim hospitalari es rescabalen d'acord amb les regles de l'article 114, mentre que les de rehabilitació domiciliària i ambulatoria es rescabalen de conformitat amb l'article 116.

3. Les seqüeles que, en tot cas, donen lloc a la compensació de les despeses d'assistència sanitària futura són:

- a) Els estats de coma vigil o vegetatius crònics.
- b) Les seqüeles neurològiques en els graus molt greu i greu.
- c) Les lesions medul·lars iguals o superiors a cinquanta punts.
- d) Les amputacions o altres seqüeles que requereixin la col·locació de pròtesis.

4. Es presumeix, llevat que hi hagi una prova en contra, que dona lloc a compensació de despeses d'assistència sanitària futura la seqüela que sigui igual o superior a cinquanta punts i les seqüeles concurrents i les interagreujants que siguin iguals o superiors als vuitanta.

5. En les seqüeles iguals o superiors a trenta punts i que per la seva naturalesa poden requerir un tractament periòdic, s'ha de demostrar mitjançant una prova pericial mèdica la previsibilitat de les despeses futures esmentades.

6. La periodicitat i quantia de les despeses d'assistència sanitària futura s'han d'acreditar mitjançant l'informe mèdic corresponent de conformitat amb les seqüeles estabilitzades de les lesions.

7. Les despeses que no siguin previsibles d'acord amb les regles anteriors només són indemnitzables en els supòsits que preveu l'article 43 en matèria de modificació de les indemnitzacions fixades.

Article 114. *Rescabament de les despeses d'assistència sanitària futura en l'àmbit hospitalari i ambulatori.*

1. Les despeses d'assistència sanitària futura les han d'abonar les entitats asseguradores als serveis públics de salut de conformitat amb la legislació vigent i els convenis o acords subscrits, dins dels límits que estableix la taula 2.C.1, i el lesionat pot rebre les prestacions d'assistència sanitària per part de centres públics, o per part de centres sanitaris privats que hagin subscrit concerts amb els serveis públics de salut, també d'acord amb el que estipulen l'esmentada legislació i convenis.

2. Les entitats asseguradores i els serveis públics de salut poden subscriure acords específics amb l'objecte de facilitar el pagament a què es refereix l'apartat anterior i garantir les prestacions sanitàries als lesionats. Els serveis públics, al seu torn, poden concertar l'assistència sanitària futura amb centres privats que disposin dels mitjans materials i humans necessaris i suficients per prestar-la.

3. Les entitats asseguradores han d'abonar als serveis públics de salut les despeses que garanteixin l'assistència sanitària futura amb caràcter vitalici, fins i tot en cas de trasllat temporal o definitiu de residència o altres supòsits que puguin implicar un canvi del centre d'assistència, dins del marc del règim de prestacions que preveu la Llei 16/2003, de 28 de maig, de cohesió i qualitat del Sistema Nacional de Salut.

Article 115. *Pròtesis i ortesis.*

1. Es rescabala directament al lesionat l'import de les pròtesis i ortesis que, per l'informe mèdic corresponent, necessiti el lesionat al llarg de la seva vida.

2. La necessitat, periodicitat i quantia de les despeses de pròtesis i ortesis futures s'han d'acreditar mitjançant l'informe mèdic corresponent des de la data d'estabilització de les seqüeles.

3. La valoració ha de tenir en compte el tipus de seqüela, l'edat del lesionat, la periodicitat de la renovació de la pròtesi o ortesi en funció de la seva vida útil i el cost d'aquestes, atenent les necessitats i circumstàncies personals del lesionat.

4. L'import màxim indemnitzable és el que fixa la taula 2.C per a aquest tipus de despeses.

5. L'import d'aquestes despeses es pot indemnitzar en forma de capital; s'utilitza el factor actuarial de conversió corresponent que estableix la taula tècnica de coeficients de capitalització de pròtesis i ortesis (TT3) inclosa a les bases tècniques actuàries a les quals es refereix l'article 48.

Article 116. *Rehabilitació domiciliària i ambulatòria.*

1. Es rescabala directament al lesionat l'import de les despeses de rehabilitació futura que, per l'informe mèdic corresponent, necessiti el lesionat en l'àmbit domiciliari o ambulatori respecte de les seqüeles a què es refereixen les lletres a), b) i c) de l'apartat 3 de l'article 113, després que es produeixi l'estabilització.

2. La necessitat, periodicitat i quantia de les despeses de rehabilitació futura s'han d'acreditar mitjançant l'informe mèdic corresponent des de la data d'estabilització de les seqüeles.

3. L'import màxim indemnitzable és el que fixa la taula 2.C per a aquest tipus de despeses.

4. L'estat vegetatiu crònic i tetraplegia igual o per sobre de C4 s'indemnitza fins a un màxim de tretze mil cinc-cents euros anuals. Els casos en què coincideixin tetraparèsies greus, seqüeles greus de llenguatge i trastorns greus neuropsicològics, les despeses de rehabilitació futura s'indemnitzen amb un màxim de nou mil cinc-cents euros anuals. La resta de supòsits s'indemnitzen amb un màxim de cinc mil vuit-cents cinquanta euros anuals.

5. L'import d'aquestes despeses es pot indemnitzar en forma de capital; s'utilitza un factor actuarial de conversió que estableix la taula tècnica de coeficients actuàrials de conversió entre rendes i capitals (TT1) inclosa a les bases tècniques actuàrials a les quals es refereix l'article 48.

Article 117. *Ajudes tècniques o productes de suport per a l'autonomia personal.*

1. Es rescabala directament al lesionat l'import de les ajudes tècniques i els productes de suport per a l'autonomia personal que, per l'informe mèdic corresponent, necessiti el lesionat al llarg de la seva vida per pèrdua d'autonomia personal molt greu o greu, amb un import màxim que fixa la taula 2.C per a aquest tipus de despeses.

2. La necessitat, periodicitat i quantia de les ajudes tècniques i dels productes de suport per a l'autonomia personal s'han d'acreditar mitjançant l'informe mèdic corresponent des de la data d'estabilització de les seqüeles.

3. La valoració ha de tenir en compte el tipus de seqüela, l'edat del lesionat, la periodicitat de la renovació de les ajudes tècniques i els productes de suport per a l'autonomia personal en funció de la seva vida útil i el cost d'aquests, atenent les necessitats i circumstàncies personals del lesionat.

Article 118. *Adequació d'habitatge.*

1. Es rescabala l'import de les obres d'adequació de l'habitatge a les necessitats de qui pateix una pèrdua d'autonomia personal molt greu o greu, inclosos els mitjans tècnics, amb l'import màxim que fixa la taula 2.C per a aquest tipus de despeses.

2. Si no és possible l'adequació d'habitatge i s'ha d'adquirir o arrendar un altre habitatge adaptat de característiques similars, es rescabala la diferència del valor en venda o de la renda capitalitzada de tots dos habitatges i les despeses que aquesta operació generi fins al límit que estableix l'apartat anterior. Les característiques similars es refereixen a la ubicació de l'habitatge, la seva mida i les seves qualitats constructives.

Article 119. *Perjudici patrimonial per l'increment de costos de mobilitat.*

El perjudici patrimonial derivat de l'increment dels costos de mobilitat es rescabala fins a l'import màxim que fixa la taula 2.C per a aquest tipus de despeses, en funció dels criteris següents:

a) Grau de pèrdua d'autonomia personal del lesionat, en funció de com afecta la seva mobilitat.

b) Possibilitat d'adaptació del vehicle que utilitzi el lesionat o, en cas que això no sigui possible, necessitat d'adquisició d'un vehicle nou adaptat que, dins de la gamma d'aquest tipus de vehicles, mantingui una certa proporció amb el vehicle substituït. En cas de substitució, es descompta el valor venal del vehicle substituït.

c) Necessitat de futures adaptacions en funció de l'edat del lesionat i de la vida útil de les adaptacions o del vehicle que, a aquests efectes, es xifra en deu anys.

d) Sobrecost de desplaçament del lesionat, en cas de no-adaptació o no-adquisició de vehicle, quan per la pèrdua d'autonomia personal tingui greus dificultats per utilitzar mitjans de transport públic per seguir duent a terme les seves activitats habituals.

Article 120. *Concepte d'ajuda de tercera persona.*

1. La indemnització de les despeses d'ajuda de tercera persona compensa el valor econòmic de les prestacions no sanitàries que necessita el lesionat quan té amb seqüeles que impliquen una pèrdua d'autonomia personal.

2. No tenen la consideració d'ajuda de tercera persona les prestacions sanitàries en l'àmbit hospitalari, ambulatori o domiciliari que pugui necessitar el lesionat, que, si s'escau, s'indemnitzen en concepte de despesa sanitària posterior a l'estabilització de les seqüeles.

3. El valor econòmic de l'ajuda de tercera persona es compensa independentment del fet que les prestacions siguin o no retribuïdes.

Article 121. *Necessitat d'ajuda de tercera persona.*

1. La necessitat d'ajuda de tercera persona es fixa a la taula 2.C.2 d'ajuda de tercera persona quan:

a) el perjudici psicofísic, orgànic o sensorial d'una seqüela és igual o superior a cinquanta punts o el resultat de les seqüeles concurrents, una vegada aplicada la fórmula corresponent, sigui igual o superior a vuitanta; o

b) tot i no assolir la puntuació indicada a l'apartat anterior, es considera que aquesta ajuda és necessària perquè es veu especialment afectada l'autonomia personal.

2. En els supòsits que no preveu la taula, només es pot indemnitzar l'ajuda esmentada si s'acredita mitjançant una prova pericial mèdica una pèrdua d'autonomia personal anàloga a la produïda per les seqüeles que preveu aquesta.

Article 122. *Substitució de la indemnització d'ajuda de tercera persona per atenció sanitària o sociosanitària de la víctima.*

1. Si la víctima està ingressada amb caràcter permanent en un centre sanitari o sociosanitari i l'entitat asseguradora assumeix les despeses assistencials corresponents, no és procedent amb caràcter addicional la indemnització d'ajuda de tercera persona.

2. Si la víctima no està ingressada, pot acordar amb l'entitat asseguradora que, en lloc de la indemnització per ajuda de tercera persona, l'entitat li presti el servei al seu domicili amb caràcter vitalici.

Article 123. *Determinació del nombre d'hores necessàries d'ajuda de tercera persona.*

1. Les hores necessàries d'ajuda de tercera persona es determinen mitjançant l'aplicació de la taula 2.C.2 d'ajuda de tercera persona, que expressa l'ajuda en hores en funció de la seqüela.

2. Si hi ha més d'una seqüela que requereixi ajuda de tercera persona, s'apliquen les regles següents:

a) Per a seqüeles amb necessitat d'ajuda de tercera persona amb un nombre de fins a sis hores, la valoració total del temps necessari s'obté de sumar a les hores corresponents a la seqüela més important el cinquanta per cent de les hores establertes a cadascuna de les altres.

b) Per a seqüeles amb necessitat d'ajuda de tercera persona amb un nombre superior a sis hores, la valoració total del temps necessari s'obté de sumar a les hores corresponents a la seqüela més important el vint-i-cinc per cent de les hores establertes a cadascuna de les altres.

3. En els casos en què hi hagi una situació de necessitat d'ajuda de tercera persona per un estat previ a l'accident que s'agreugi, el nombre d'hores d'ajuda de tercera persona s'obté d'aplicar la fórmula $(H - h) / [1 - (h / 100)]$, on "H" és el resultat d'aplicar a les hores corresponents a totes les seqüeles el que estableix l'apartat 2 d'aquest article i "h", les hores associades a l'estat previ a l'accident. Si el resultat ofereix fraccions decimals, s'arrodoneix a l'hora més alta.

Article 124. *Moment de determinació del nombre d'hores necessàries i factors d'increment posterior.*

1. La determinació del nombre d'hores necessàries d'ajuda de tercera persona es porta a terme a la data d'estabilització de les seqüeles.
2. A partir dels cinquanta anys d'edat del lesionat, es produeix un increment de necessitat d'ajuda de tercera persona, en funció de l'edat, que es valora d'acord amb els factors correctors d'augment següents:

- a) des de cinquanta fins a seixanta anys, s'aplica un factor corrector de l'1,10;
- b) des de seixanta fins a setanta anys, s'aplica un factor corrector de l'1,15, i
- c) a partir de setanta anys, s'aplica un factor corrector de l'1,30.

Article 125. *Determinació de la quantia indemnitzatòria mitjançant multiplicand i multiplicador.*

1. L'import de la indemnització per ajuda de tercera persona és el que consta a la taula 2.C.3 en la intersecció de la fila del nombre d'hores necessàries i la columna d'edat corresponent.

2. Aquesta quantia s'obté de multiplicar el multiplicand del cost dels serveis pel coeficient del multiplicador.

3. El multiplicand del cost dels serveis s'obté de calcular, en còmput anual, el cost econòmic de les hores necessàries d'ajuda de tercera persona. El preu per hora d'aquests serveis s'estableix en l'equivalent a 1,3 vegades l'hora del salari mínim interprofessional anual.

4. El multiplicador és el coeficient que s'obté per a cada lesionat de combinar els factors següents:

- a) les percepcions públiques per a ajuda de tercera persona a les quals tingui dret el lesionat;
- b) la durada de la necessitat d'ajuda de tercera persona, establerta des de la data d'estabilització de les seqüeles fins a la mort de la víctima;
- c) els factors d'increment de necessitat d'ajuda de tercera persona en funció de l'edat que preveu l'article 124;
- d) el risc de mort, i
- e) la taxa d'interès de descompte, que té en compte la inflació.

5. Als efectes de determinar el multiplicador, es poden establir per reglament altres criteris complementaris que tinguin en compte altres contingències relatives al lesionat i que serveixin per a la millor individualització del perjudici.

6. Les prestacions públiques per a ajuda de tercera persona a les quals tingui dret el lesionat s'estimen d'acord amb les bases tècniques actuàries, però es pot acreditar la percepció de prestacions diferents de les estimades.

Article 126. *Concepte de lucre cessant.*

En els supòsits de seqüeles, el lucre cessant consisteix en la pèrdua de capacitat de guany per treball personal i, en particular, en el perjudici que pateix el lesionat per la pèrdua o disminució neta d'ingressos provinents de la seva feina.

Article 127. *Càlcul del lucre cessant.*

1. Per calcular el lucre cessant del lesionat es multipliquen els seus ingressos nets o una estimació del valor de la seva dedicació a les tasques de la llar o de la seva capacitat d'obtenir guanys, com a multiplicand, pel coeficient actuarial que, com a multiplicador, correspongui segons les regles que estableixen els articles següents.

2. Quan l'ingrés net del lesionat estigui entre dos nivells d'ingrés net previstos a les taules 2.C que corresponguin, s'assigna el lucre cessant corresponent al límit superior.

Article 128. Càmput d'ingressos del lesionat per treball personal.

1. Per al càlcul del lucre cessant s'ha de tenir en compte, als efectes de determinar el multiplicand, la pèrdua d'ingressos de treball personal del lesionat que correspongui pel seu grau d'incapacitat laboral d'acord amb el que estableix l'article següent.

2. Els ingressos que s'han de tenir en compte als efectes del càlcul del lucre cessant són els percebuts durant l'any anterior a l'accident o la mitjana dels obtinguts en els tres anys anteriors a l'accident, si aquesta és superior.

3. Si el lesionat està en situació de desocupació en el moment de l'accident o ho ha estat en qualsevol dels tres anys anteriors a l'accident, també s'utilitzen per al càlcul dels ingressos que preveu l'apartat anterior les prestacions de desocupació que hagi percebut i, en cas que no les hagi percebut, es computa com a ingrés un salari mínim interprofessional anual. En tot cas, l'ingrés mínim que sempre s'ha de tenir en compte és un salari mínim interprofessional anual.

4. La data inicial del càmput és la d'estabilització de les seqüeles, excepte en el cas de lesionats pendents d'accedir al mercat laboral que preveu l'article 130, que es computa a partir de l'edat de trenta anys.

Article 129. Multiplicand d'ingressos per treball personal.

La pèrdua d'ingressos de treball personal del lesionat en funció del grau d'incapacitat es determina d'acord amb les regles següents:

a) En els supòsits en què el lesionat queda incapacitat per fer qualsevol tipus de treball o activitat professional, es considera que el perjudici que pateix és del cent per cent dels seus ingressos.

b) En els supòsits en què el lesionat queda incapacitat per fer el seu treball o activitat professional habitual, es considera que el perjudici que pateix és del cinquanta-cinc per cent dels seus ingressos, fins als cinquanta-cinc anys, i del setanta-cinc per cent, a partir d'aquesta edat.

c) En els supòsits en què les seqüeles que pateixi el lesionat disminueixin parcialment els seus ingressos o el seu rendiment normal en l'exercici del seu treball o activitat professional habituals de manera acusada, es considera que el perjudici que pateix equival a l'import dels ingressos corresponents a dues anualitats. Es presumeix que la disminució és acusada quan és igual o superior al trenta-tres per cent dels ingressos o del rendiment normal per al treball o activitat professional habitual.

Article 130. Lesionats pendents d'accedir al mercat laboral que tenen menys de trenta anys.

La pèrdua de la capacitat d'obtenir guanys dels lesionats que tenen menys de trenta anys pendents d'accedir al mercat laboral es determina d'acord amb les regles següents:

a) Només es té en compte la pèrdua de la capacitat d'obtenir guanys en els supòsits d'incapacitat absoluta i total.

b) La data inicial del càmput és a partir dels trenta anys.

c) En els supòsits d'incapacitat absoluta es computa com a ingrés deixat d'obtenir, als efectes de determinar el multiplicand, un salari mínim interprofessional anual i mitjà.

d) En els supòsits d'incapacitat total es computa com a ingrés deixat d'obtenir el cinquanta-cinc per cent de la quantitat que indica l'apartat anterior. A aquests efectes, s'entén per incapacitat total la impossibilitat de portar a terme una gran quantitat i varietat d'activitats laborals.

e) Les quantitats anteriors es poden incrementar fins a un vint per cent si el lesionat té un nivell de formació superior.

Article 131. *Multiplicand en cas de lesionats amb dedicació a les tasques de la llar de la unitat familiar.*

1. En els supòsits d'incapacitat absoluta, respecte del treball no remunerat del lesionat que no obtenia ingressos per ser la persona que contribuïa al manteniment de la seva unitat familiar mitjançant la dedicació exclusiva a les tasques de la llar, se segueixen les regles següents:

a) Es valora el treball no remunerat esmentat en l'equivalent a un salari mínim interprofessional anual.

b) En unitats familiars de més de dues persones, l'equivalència esmentada s'incrementa en un deu per cent del salari mínim interprofessional anual per cada persona menor d'edat, amb discapacitat o més gran de seixanta-set anys que conviski amb el lesionat a la unitat familiar, i aquest increment addicional no pot superar l'import d'un salari mínim interprofessional anual i mitjà.

2. En els supòsits d'incapacitat total es computa com a ingrés deixat d'obtenir el cinquanta-cinc per cent de les quantitats que indica l'apartat anterior. A aquests efectes, s'entén per incapacitat total la impossibilitat de portar a terme les tasques fonamentals de la llar sempre que en pugui fer d'altres de diferents.

3. Si el lesionat s'acollia a una reducció de la jornada de treball per compatibilitzar el treball remunerat amb les tasques de la llar i la cura de la família, la quantitat que s'ha de percebre és d'un terç de la que s'obtingui en efectuar totes les operacions de càlcul del lucre cessant amb el multiplicand de l'apartat 1.

Article 132. *Multiplicador.*

1. El multiplicador és el coeficient que s'obté per a cada lesionat de combinar els factors següents:

a) les pensions públiques d'incapacitat permanent absoluta, total o parcial a les quals tingui dret el lesionat;

b) la durada del perjudici;

c) el risc de mort en funció del seu grau d'incapacitat, i

d) la taxa d'interès de descompte, que té en compte la inflació.

2. Els factors esmentats es calculen d'acord amb les bases tècniques actuàries establertes segons el que disposa l'article 48.

3. Als efectes de determinar el multiplicador, es poden establir per reglament altres factors complementaris que tinguin en compte altres contingències relatives al lesionat i que serveixin per a la millor individualització del perjudici.

4. Les pensions públiques a les que tingui dret el lesionat, com ara les d'incapacitat permanent, absoluta, total o parcial, són objecte d'estimació, però es pot acreditar la percepció de pensions diferents de les estimades. En els supòsits de gran invalidesa només es computa en el multiplicador la part corresponent a la pensió d'incapacitat permanent absoluta.

5. Al lesionat que no obtenia ingressos per dedicar-se en exclusiva a les tasques de la llar de la seva unitat familiar, encara que no percep pensions públiques, se li apliquen les indemnitzacions per lucre cessant que preveuen les taules 2.C per a lesionats amb ingressos, si bé incrementades en un vint-i-cinc per cent.

Article 133. *Durada del perjudici.*

1. En els supòsits d'incapacitat permanent absoluta o total, la durada del perjudici finalitza a l'edat de jubilació. Si el lesionat havia superat l'edat de jubilació en el moment de l'accident, però seguia tenint ingressos per treball personal, la durada del perjudici és de dos anys.

2. En el supòsit d'incapacitat permanent parcial que preveu l'article 129.c), la durada és de dos anys.

Secció 3a Indemnitzacions per lesions temporals

Article 134. *Valoració de la indemnització per lesions temporals.*

1. Són lesions temporals les que pateix el lesionat des del moment de l'accident fins al final del seu procés curatiu o fins a l'estabilització de la lesió i la seva conversió en seqüela.

2. La indemnització per lesions temporals és compatible amb la que sigui procedent per seqüeles o, si s'escau, per mort, i es quantifica de conformitat amb les disposicions i regles que estableix aquest capítol i que es reflecteixen en els diferents apartats de la taula 3 que figura com a annex.

3. La taula 3 conté tres apartats:

a) La taula 3.A estableix la quantia del perjudici personal bàsic d'acord amb els criteris i les regles d'aquest sistema.

b) La taula 3.B estableix la quantia dels perjudicis personals particulars d'acord amb els criteris i les regles d'aquest sistema.

c) La taula 3.C estableix la quantia dels perjudicis patrimonials i distingeix les categories del dany emergent i del lucre cessant, d'acord amb els criteris i les regles d'aquest sistema.

Article 135. *Indemnització per traumatismes de poca gravetat a la columna vertebral.*

1. Els traumatismes cervicals de poca gravetat que es diagnostiquen basant-se en la manifestació del lesionat sobre l'existència de dolor, i que no són susceptibles de verificació mitjançant proves mèdiques complementàries, s'indemnitzen com a lesions temporals, sempre que la naturalesa del fet lesiu pugui produir el dany d'acord amb els criteris de causalitat genèrica següents:

a) D'exclusió, que consisteix en el fet que no hi hagi cap altra causa que justifiqui totalment la patologia.

b) Cronològic, que consisteix en el fet que la simptomatologia aparegui en temps mèdicament explicable. En particular, té especial rellevància als efectes d'aquest criteri que s'hagin manifestat els símptomes dins de les setanta-dues hores posteriors a l'accident o que el lesionat hagi estat objecte d'atenció mèdica en aquest termini.

c) Topogràfic, que consisteix en el fet que hi hagi una relació entre la zona corporal afectada per l'accident i la lesió soferta, llevat que una explicació patològica justifiqui el contrari.

d) D'intensitat, que consisteix en l'adequació entre la lesió soferta i el mecanisme de la seva producció, tenint en compte la intensitat de l'accident i les altres variables que afecten la probabilitat de la seva existència.

2. La seqüela que derivi d'un traumatisme cervical de poca gravetat s'indemnitza només si un informe mèdic concloent n'acredita l'existència després del període de lesió temporal.

3. Els criteris que preveuen els apartats anteriors s'apliquen als altres traumatismes de poca gravetat de la columna vertebral a què fa referència el barem mèdic de seqüeles.

Subsecció 1a Perjudici personal bàsic (disposicions relatives a la taula 3.A)

Article 136. *Determinació de la indemnització del perjudici personal bàsic.*

1. El perjudici personal bàsic per lesió temporal és el perjudici comú que es pateix des de la data de l'accident fins al final del procés curatiu o fins a l'estabilització de la lesió i la seva conversió en seqüela.

2. La seva valoració econòmica es determina mitjançant la quantitat diària que estableix la taula 3.A.

Subsecció 2a Perjudici personal particular (disposicions relatives a la taula 3.B)

Article 137. *Perjudici personal per pèrdua temporal de qualitat de vida.*

La indemnització per pèrdua temporal de qualitat de vida compensa el perjudici moral particular que pateix la víctima per l'impediment o la limitació que les lesions sofertes o el seu tractament produeixen en la seva autonomia o desenvolupament personal.

Article 138. *Graus del perjudici personal per pèrdua temporal de qualitat de vida.*

1. El perjudici per pèrdua temporal de qualitat de vida pot ser molt greu, greu o moderat.

2. El perjudici molt greu és aquell en què el lesionat perd temporalment la seva autonomia personal per dur a terme gairebé totes les activitats essencials de la vida ordinària. L'ingrés en una unitat de cures intensives constitueix un perjudici d'aquest grau.

3. El perjudici greu és aquell en què el lesionat perd temporalment la seva autonomia personal per dur a terme una part rellevant de les activitats essencials de la vida ordinària o la majoria de les seves activitats específiques de desenvolupament personal. L'estada hospitalària constitueix un perjudici d'aquest grau.

4. El perjudici moderat és aquell en què el lesionat perd temporalment la possibilitat de portar a terme una part rellevant de les seves activitats específiques de desenvolupament personal.

5. L'impediment psicofísic per portar a terme l'activitat laboral o professional es reconduïx a un dels tres graus precedents.

6. Els graus de perjudici són excloents entre si i aplicables de manera successiva. En tot cas, s'assigna un únic grau a cada dia.

Article 139. *Mesurament del perjudici personal per pèrdua temporal de qualitat de vida.*

1. La valoració econòmica del perjudici personal per pèrdua temporal de qualitat de vida es determina mitjançant la quantitat que estableix la taula 3.B per a cadascun dels seus graus.

2. La quantia diària establerta per cadascun dels graus ja incorpora l'import del perjudici personal bàsic.

Article 140. *Perjudici personal particular causat per intervencions quirúrgiques.*

El perjudici personal particular que pateix el lesionat per cada intervenció quirúrgica a la qual se sotmeti s'indemnitza amb una quantitat situada entre el mínim

i el màxim que estableix la taula 3.B, en consideració a les característiques de l'operació, la complexitat de la tècnica quirúrgica i el tipus d'anestèsia.

Subsecció 3a Perjudici patrimonial (disposicions relatives a la taula 3.C)

Article 141. *Despeses d'assistència sanitària.*

1. Es rescabalen les despeses d'assistència sanitària i l'import de les pròtesis, ortesis, ajudes tècniques i productes de suport per a l'autonomia personal que per prescripció facultativa necessiti el lesionat fins al final del procés curatiu o estabilització de la lesió i la seva conversió en seqüela, sempre que es justifiquin degudament i siguin mèdicament raonables en consideració a la lesió soferta i a les seves circumstàncies.

2. Les entitats asseguradores poden pagar directament als centres sanitaris les despeses d'assistència sanitària i, si s'escau, les altres despeses que preveu l'apartat anterior, mitjançant la signatura de convenis sanitaris.

3. S'assimilen a les despeses d'assistència les relatives als desplaçaments que el lesionat faci en ocasió de l'assistència sanitària de les seves lesions temporals.

Article 142. *Despeses diverses indemnitzables.*

1. També es rescabalen les despeses que la lesió produeix en el desenvolupament de la vida ordinària del lesionat fins al final del procés curatiu o estabilització de la lesió i la seva conversió en seqüela, sempre que es justifiquin i siguin raonables en consideració a les seves circumstàncies personals i familiars.

2. En particular, sempre que es compleixin els requisits de l'apartat anterior, es rescabalen els increments dels costos de mobilitat del lesionat, els desplaçaments de familiars per atendre'l quan la seva condició mèdica o situació personal ho requereixi i, en general, els necessaris perquè quedin atesos ell o els familiars menors d'edat o especialment vulnerables dels quals s'ocupava.

Article 143. *Lucre cessant per lesions temporals.*

1. En els supòsits de lesions temporals, el lucre cessant consisteix en la pèrdua o disminució temporal d'ingressos nets provinents del treball personal del lesionat o, en cas de la seva dedicació exclusiva a les tasques de la llar, en una estimació del valor de la dedicació esmentada quan no les pugui exercir. La indemnització per pèrdua o disminució de dedicació a les tasques de la llar és incompatible amb el rescabament de les despeses generades per la substitució d'aquestes tasques.

2. La pèrdua d'ingressos nets variables s'ha d'acreditar mitjançant la referència als percebuts en períodes anàlegs de l'any anterior a l'accident o a la mitjana dels obtinguts en els tres anys immediatament anteriors a l'accident, si aquesta és superior.

3. De les quantitats que s'obtenen d'aplicar els criteris que estableixen els dos apartats anteriors es dedueixen les prestacions de caràcter públic que percebi el lesionat pel mateix concepte.

4. La dedicació a les tasques de la llar es valora en la quantitat diària d'un salari mínim interprofessional anual fins a l'import màxim total corresponent a una mensualitat en els supòsits de cura sense seqüeles o amb seqüeles iguals o inferiors a tres punts. En els altres casos, s'apliquen els criteris que preveu l'article 131 relatius al multiplicand aplicable en aquests casos.»

Vuit. S'introdueix un segon apartat a la disposició final segona amb la redacció següent:

«2. S'habilita el Govern per modificar les quanties de les taules de l'annex mitjançant un reial decret.»

Nou. Se substitueix l'annex del Reial decret legislatiu 8/2004, de 29 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor, per l'annex que inclou aquesta Llei.

Disposició addicional primera. *Comissió de seguiment del sistema de valoració.*

1. Per ordre dels ministres de Justícia i Economia i Competitivitat, a proposta de la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions, s'ha de crear una Comissió de seguiment del sistema de valoració en el termini màxim d'un any a partir de l'aprovació d'aquesta Llei, per tal d'analitzar la seva posada en marxa, les seves repercussions jurídiques i econòmiques i el sistema d'actualització de l'apartat 1 de l'article 49 que conté el seu article únic. Set. En la composició de la Comissió han de participar les associacions de víctimes i les entitats asseguradores, amb el mateix nombre de membres entre aquestes.

2. A més de les consultes i els suggeriments que executi des de la seva creació, la Comissió esmentada ha d'emetre en el termini màxim de tres anys, comptats a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, un informe raonat que inclogui l'anàlisi esmentada a l'apartat anterior i suggeriments per a la millora del sistema.

3. En vista de l'informe esmentat, la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions ha de promoure, si s'escau, les modificacions que consideri convenientes i l'actualització de les bases tècniques actuàries que contenen les hipòtesis economicofinanceres i biomètriques del càlcul dels coeficients actuàries corresponents.

Disposició addicional segona. *Referències normatives.*

Les referències normatives referides al sistema de valoració inclòs a l'annex del text refós de la Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2004, de 29 d'octubre, que es deroga, s'han d'entendre fetes al sistema per a la valoració dels danys i perjudicis causats a les persones en accidents de circulació que inclou aquesta Llei.

Disposició addicional tercera. *Barem indemnitzatori dels danys i perjudicis sobrevinguts en ocasió de l'activitat sanitària.*

El sistema de valoració que regula aquesta Llei serveix com a referència per a una futura regulació del barem indemnitzatori dels danys i perjudicis sobrevinguts en ocasió de l'activitat sanitària.

Disposició transitòria. *Aplicació temporal del sistema.*

1. El sistema per a la valoració dels danys i perjudicis causats a les persones en accidents de circulació que estableix aquesta Llei s'aplica únicament als accidents de circulació que es produeixin després de la seva entrada en vigor.

2. Per a la valoració dels danys i perjudicis causats a les persones en accidents de circulació que s'hagin produït amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, subsisteix i és aplicable el sistema que recull l'annex i l'annex del text refós de la Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2004, de 29 d'octubre.

Disposició derogatòria. *Derogació del sistema de valoració del Reial decret legislatiu 8/2004, de 29 d'octubre.*

Queda derogat el sistema per a la valoració dels danys i perjudicis causats a les persones en accidents de circulació que conté l'annex del Reial decret legislatiu 8/2004, de 29 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor, el seu annex i totes les disposicions que s'oposin a aquesta Llei.

Disposició final primera. *Modificació de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil.*

Es modifica el número 8è de l'apartat 2 de l'article 517 de la Llei d'enjudiciament civil, que queda redactat de la manera següent:

«8è La interlocutòria que estableixi la quantitat màxima reclamable en concepte d'indemnització, dictada en els supòsits que preveu la llei en processos penals incoats per fets coberts per l'assegurança obligatòria de responsabilitat civil derivada de l'ús i la circulació de vehicles de motor.»

Disposició final segona. *Modificació de la Llei 6/2014, de 7 d'abril, per la qual es modifica el text articulat de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària, aprovat pel Reial decret legislatiu 339/1990, de 2 de març.*

La disposició addicional segona de la Llei 6/2014, de 7 d'abril, per la qual es modifica el text articulat de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària, aprovat pel Reial decret legislatiu 339/1990, de 2 de març, queda redactada de la manera següent:

«Disposició addicional segona. *Incorporació de la Directiva (UE) 2015/413 del Parlament Europeu i del Consell, d'11 de març de 2015, per la qual es facilita l'intercanvi transfronterer d'informació sobre infraccions de trànsit en matèria de seguretat viària.*

1. Aquesta disposició estableix el procediment per a l'intercanvi transfronterer d'informació sobre infraccions de trànsit quan es cometin amb un vehicle matriculat en un Estat membre de la Unió Europea diferent d'aquell en què es va cometre la infracció.

El tractament de les dades de caràcter personal derivat de l'intercanvi transfronterer d'informació s'ha d'efectuar de conformitat amb el que disposa la normativa sobre protecció de dades de caràcter personal.

L'intercanvi transfronterer d'informació s'ha de portar a terme sobre les infraccions de trànsit següents:

- a) Excés de velocitat.
- b) Conducció amb taxes d'alcohol superiors a les establertes per reglament.
- c) No-utilització del cinturó de seguretat o altres sistemes de retenció homologats.
- d) No-detenció davant un semàfor en vermell o al lloc prescrit pel senyal de "stop".
- e) Circulació per un carril prohibit, circulació indeguda pel voral o per un carril reservat per a determinats usuaris.
- f) Conducció amb presència de drogues a l'organisme.
- g) No-utilització de casc de protecció.
- h) Utilització del telèfon mòbil o de qualsevol altre dispositiu de comunicació durant la conducció quan no estigui permès.

2. Per a l'intercanvi d'informació, els punts de contacte nacionals dels estats membres de la Unió Europea poden accedir al Registre de vehicles de l'organisme autònom Prefectura Central de Trànsit, amb la finalitat de portar a terme les indagacions necessàries per identificar els conductors de vehicles matriculats a Espanya amb els quals s'hagin comès en el territori d'aquests estats les infraccions que preveu l'apartat anterior.

El punt de contacte nacional és l'organisme autònom Prefectura Central de Trànsit, que, amb la finalitat que preveu aquesta disposició, pot accedir als registres corresponents de la resta d'estats membres de la Unió Europea.

L'organisme autònom Prefectura Central de Trànsit, en la seva condició de punt de contacte nacional, té les funcions següents:

- a) Atendre les peticions de dades.
- b) Garantir el funcionament adequat del sistema d'obtenció i cessió de dades.
- c) Garantir l'aplicació de la normativa de protecció de dades de caràcter personal.
- d) Obtenir tota la informació que requereixin els punts de contacte nacionals dels altres estats membres de la Unió Europea.
- e) Elaborar els informes complets que s'han de remetre a la Comissió com a molt tard el 6 de maig de 2016 i cada dos anys des de la data esmentada.
- f) Informar, en col·laboració amb altres òrgans amb competències en matèria de trànsit, així com amb les organitzacions i associacions vinculades a la seguretat viària i a l'automòbil, els usuaris de les vies públiques del que preveu aquesta disposició a través de la pàgina web www.dgt.es.

En l'informe complet a què es refereix la lletra e) s'ha d'indicar el nombre de cerques automatitzades efectuades per l'Estat membre de la infracció, destinades al punt de contacte de l'Estat membre de matriculació, arran d'infraccions comeses en el seu territori, juntament amb el tipus d'infraccions per a les quals es van presentar sol·licituds i el nombre de sol·licituds fallides. Així mateix, ha d'incloure una descripció de la situació respecte del seguiment donat a les infraccions de trànsit en matèria de seguretat viària, basant-se en la proporció d'aquestes infraccions que han donat lloc a cartes d'informació.

L'organisme autònom Prefectura Central de Trànsit ha de posar a disposició dels punts de contacte nacionals dels altres estats membres les dades disponibles relatives als vehicles matriculats a Espanya, així com les relatives als seus titulars, conductors habituals o arrendataris a llarg termini que s'indiquen a l'annex II.

3. L'organisme autònom Prefectura Central de Trànsit, llevat que es constati que la petició de dades no s'adequa al que estableix aquesta disposició, ha de facilitar als òrgans competents per sancionar en matèria de trànsit les dades relatives al propietari o titular del vehicle amb el qual es va cometre la infracció en territori nacional amb un vehicle matriculat en un altre Estat membre de la Unió Europea, així com les relatives al mateix vehicle que estiguin disponibles al registre corresponent de l'Estat de matriculació, obtingudes a partir de les dades de cerca que preveu l'annex I.

Les comunicacions de dades s'han de fer exclusivament per mitjans electrònics, d'acord amb les especificacions tècniques que estableixi l'organisme autònom Prefectura Central de Trànsit.

4. A partir de les dades subministrades per l'organisme autònom Prefectura Central de Trànsit, els òrgans competents per sancionar en matèria de trànsit poden adreçar al presumpte autor de la infracció una carta d'informació. A aquest efecte, poden utilitzar el model que preveu l'annex III.

La carta d'informació s'ha d'enviar al presumpte infractor en la llengua del document de matriculació del vehicle si s'hi té accés, o en una de les llengües oficials de l'Estat de matriculació si no és el cas.

La notificació de la carta esmentada s'ha d'efectuar personalment al presumpte infractor.

5. En els procediments sancionadors que s'incorin com a resultat de l'intercanvi d'informació que preveu aquesta disposició, els documents que es notifiquin al presumpte infractor s'han d'enviar en la llengua del document de matriculació del vehicle o en un dels idiomes oficials de l'Estat de matriculació.

ANNEX I

Dades de cerca a les quals poden accedir els òrgans competents espanyols

1. Dades relatives al vehicle:
  - Número de matrícula.
  - Estat membre de matriculació.
2. Dades relatives a la infracció:
  - Estat membre de la infracció.
  - Data de la infracció.
  - Hora de la infracció.
  - Codi del tipus d'infracció que correspongui segons el quadre següent:

Codi	Tipus d'infracció
Codi 1	Excés de velocitat.
Codi 2	Conducció amb taxes d'alcohol superiors a les establertes per reglament.
Codi 3	No-utilització del cinturó de seguretat o altres sistemes de retenció homologats.
Codi 4	No-detenció davant un semàfor en vermell o al lloc prescrit pel senyal de "stop".
Codi 5	Circulació per un carril prohibit, circulació indeguda pel voral o per un carril reservat per a determinats usuaris.
Codi 10	Conducció amb presència de drogues a l'organisme.
Codi 11	No-utilització de casc de protecció.
Codi 12	Utilització del telèfon mòbil o de qualsevol altre dispositiu de comunicació durant la conducció quan no estigui permès.

ANNEX II

Dades que han de facilitar els òrgans competents espanyols

1. Dades dels vehicles:
  - Número de matrícula.
  - Número de bastidor.
  - Estat membre de matriculació.
  - Marca.
  - Model.
  - Codi de categoria UE.
2. Dades dels titulars, conductors habituals o arrendataris a llarg termini:
  - Cognoms o denominació social.
  - Nom.
  - Adreça.
  - Data de naixement.
  - Sexe.
  - Personalitat jurídica, persona física o jurídica; particular; associació; societat, etc.
  - Número identificador: número del document nacional d'identitat, número d'identificació d'estranger, número d'identificació fiscal de persones jurídiques i entitats sense personalitat jurídica.

ANNEX III

Carta d'informació

[Portada]

.....
[Nom, adreça i telèfon del remitent]
.....

[Nom i adreça del destinatari]

CARTA D'INFORMACIÓ

Relativa a una infracció de trànsit en matèria de seguretat viària comesa a

.....
[Nom de l'Estat membre en què es va cometre la infracció]

[Pàgina 2]

El dia .....
[Data] [Nom de l'organisme responsable]
va detectar una infracció de trànsit en matèria de seguretat viària comesa amb
el vehicle amb matrícula ....., marca ....., model .....

[Opció núm. 1] (1) El Vostre nom figura als registres com a titular del permís de
circulació del vehicle esmentat.

[Opció núm. 2] (1) El titular del permís de circulació del vehicle esmentat ha
declarat que conduïeu el vehicle en el moment de la comissió de la infracció de
trànsit en matèria de seguretat viària.

Els detalls pertinents de la infracció es descriuen a continuació (pàgina 3)

L'import de la sanció pecuniària deguda per aquesta infracció és de: .....
EUR/[moneda nacional].

El termini de pagament venç el dia .....

Us aconsellem que empleneu el formulari de resposta adjunt (pàgina 4) i l'envieu
a l'adreça esmentada, en cas que no aboneu la sanció pecuniària.

Aquesta carta s'ha de tramitar d'acord amb el dret nacional de .....

[Nom de l'Estat membre de la infracció].

---

(1) Ratlleu el que no sigui procedent.

[Pàgina 3]

Dades pertinents en relació amb la infracció

a) Dades sobre el vehicle amb el qual es va cometre la infracció:

Número de matrícula: .....

Estat membre de matriculació: .....

Marca i model: .....

b) Dades sobre la infracció:

Lloc, data i hora en què es va cometre:.....

Caràcter i qualificació legal de la infracció: .....

Excés de velocitat, no-utilització del cinturó de seguretat o altres sistemes de retenció homologats, no-detenció davant un semàfor en vermell o al lloc prescrit pel senyal de “stop”, conducció amb taxes d’alcohol superiors a les establertes per reglament, conducció amb presència de drogues a l’organisme, no-utilització de casc de protecció, circulació per un carril prohibit, circulació indeguda pel voral o per un carril reservat per a determinats usuaris, utilització del telèfon mòbil o de qualsevol altre dispositiu de comunicació durant la conducció quan no estigui permès (1):

Descripció detallada de la infracció: .....
Referència a les disposicions legals pertinents: .....
Descripció o referència de les proves de la infracció: .....

c) Dades sobre el dispositiu utilitzat per detectar la infracció (2):

Tipus de dispositiu utilitzat per detectar l’excés de velocitat, la no-utilització del cinturó de seguretat o altres sistemes de retenció homologats, la no-detenció davant un semàfor en vermell o al lloc prescrit pel senyal de “stop”, la conducció amb taxes d’alcohol superiors a les establertes per reglament, la conducció amb presència de drogues a l’organisme, la no-utilització de casc de protecció, la circulació per un carril prohibit, circulació indeguda pel voral o per un carril reservat per a determinats usuaris, la utilització del telèfon mòbil o de qualsevol altre dispositiu de comunicació durant la conducció quan no estigui permès (1):

Especificacions del dispositiu: .....
Número d’identificació del dispositiu: .....
Data de venciment de l’últim calibratge: .....

d) Resultat de l’aplicació del dispositiu:

.....
[Exemple per a l’excés de velocitat; s’han d’afegir la resta d’infraccions:]

Velocitat màxima: .....
Velocitat mesurada: .....
Velocitat mesurada corregida en funció del marge d’error, si escau: .....

(1) Rattleu el que no sigui procedent.
(2) No és procedent si no s’ha utilitzat cap dispositiu.

[Pàgina 4]

Formulari de resposta (ompleneu-lo amb majúscules)

A. Identitat del conductor:

Nom i cognom(s): .....
Lloc i data de naixement: .....
Número del permís de conducció:..... expedit el dia (data) ..... a
(lloc):..... Adreça: .....

B. Qüestionari:

1. Està registrat a nom seu el vehicle de marca .....
i matrícula.....? sí/no (1)
En cas de resposta negativa, el titular del permís de circulació és: .....

.....
[Cognom(s) i nom, adreça]

2. Reconeixeu haver comès la infracció? sí/no (1)
3. Si no ho reconeixeu, expliqueu per què:

.....

(1) Rattleu el que no sigui procedent.

Es prega que envieu el formulari emplenat en un termini de 60 dies a partir de la data d'aquesta carta d'informació a l'autoritat següent: ..... a l'adreça següent: .....

Informació

Aquest expedient és examinat per l'autoritat competent de .....

[Nom de l'Estat membre de la infracció]

Si se suspenen les actuacions, se us informa sobre aquest fet en un termini de 60 dies després de la recepció del formulari de resposta.

Si es prossegueixen les actuacions, s'aplica el procediment següent: .....

[Indicació per l'Estat membre de la infracció del procediment que se segueixi, amb informació sobre la possibilitat d'interposar un recurs contra la decisió de prosseguir les actuacions i el procediment per fer-ho. En tot cas, la informació ha d'incloure: el nom i l'adreça de l'autoritat encarregada de prosseguir les actuacions; el termini de pagament; el nom i l'adreça de l'organisme de recurs pertinent; el termini de recurs].

Aquesta carta d'informació, en si mateixa, no té conseqüències jurídiques.»

Disposició final tercera. Títol competencial.

Aquesta Llei es dicta a l'empara del que estableix l'article 149.1.6a de la Constitució espanyola que atribueix a l'Estat la legislació exclusiva en matèria mercantil.

Disposició final quarta. Habilitació al Govern.

S'habilita el Govern per dictar totes les disposicions que siguin necessàries per a l'aplicació i el desplegament d'aquesta Llei.

Disposició final cinquena. Entrada en vigor.

Aquesta Llei entra en vigor l'1 de gener de 2016.

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Madrid, 22 de setembre de 2015.

FELIPE R.

El president del Govern,
MARIANO RAJOY BREY

Annexos publicats en l'edició del BOE en llengua castellana